

Vlaams
Parlement

vergadering **C146 – OND15**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 7 maart 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over gedwongen uithuwelijkingen - 796 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de voortzetting van de meldpunten discriminatie - 893 (2012-2013)	8
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over capaciteitsproblemen en vrije schoolkeuze - 855 (2012-2013)	10
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de hervormingsplannen van de Vlaamse Regering met betrekking tot het secundair onderwijs - 923 (2012-2013)	15
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het voorstel tot integratie van de hbo5-opleidingen in de hogescholen - 924 (2012-2013)	17
Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de studie naar de overtuigingen van de schoolgaande jeugd in Vlaanderen - 873 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten uit het onderzoek van het Jeugdonderzoeksplatform bij Antwerpse en Gentse scholieren - 875 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beeldvorming van Vlaamse jongeren over allochtonen - 907 (2012-2013)	19
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onrust bij de CLB-medewerkers over de invoering van de 'ene toegangspoort tot de jeugdhulpverlening' - 956 (2012-2013)	35
Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvolging van het unaniem Vlor-advies over participatie op school - 976 (2012-2013)	37

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problematiek van stageplaatsen voor studenten vroedkunde

- 947 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan stageplaatsen voor laatstejaarsstudenten vroedkunde

- 959 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan stageplaatsen voor studenten vroedkunde

- 971 (2012-2013)

39

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stimuleren van jongeren met een migratieachtergrond voor het beroep van leraar

- 987 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stimuleren van jongeren met een migratieachtergrond om voor het beroep van leraar te kiezen

- 1062 (2012-2013)

44

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over gedwongen uithuwelijkingen - 796 (2012-2013)

De voorzitter: De vraag van mevrouw Jans betreft een tamelijk exceptioneel onderwerp in deze commissie, maar ze komt hier op de agenda omdat wij ook de commissie zijn van Gelijke Kansen.

Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Het is inderdaad een onderwerp dat niet dikwijls aan bod komt in deze commissie. Zelf heb ik over de gedwongen uithuwelijkingen van jonge allochtone meisjes in 2009 in deze commissie een vraag gesteld. Ik zag toen een rol weggelegd voor de scholen in de strijd tegen gedwongen uithuwelijking. In Nederland liep er op dat moment immers een project waarbij meisjes zich via hun school konden laten registreren. Daarmee gaven ze aan dat ze niet wilden worden uitgethuwlijkt. Mocht zo'n meisje dan bijvoorbeeld na een schoolvakantie niet terugkeren, dan zou de school sneller de politie kunnen waarschuwen.

Bij mijn vraag om uitleg stelde u, minister, dat u een goed half jaar later een onderhoud zou hebben met Nederlandse beleids mensen. Het ging niet alleen over de gedwongen uithuwelijkingen, er kwamen toen ook nog andere aspecten aan bod, maar de beleids mensen die dit project in Nederland begeleiden waren er dus ook bij.

Een van de conclusies uit dat werkbezoek van de Nederlanders was dat er in België, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Nederland, geen cijfers bestaan over gedwongen uithuwelijking van jonge allochtone meisjes. U liet toen ook verstaan dat er onderzoek liep naar de wenselijkheid en de haalbaarheid van een monitor, zowel voor antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens bij leerlingen als voor onveiligheidsgevoelens bij leerkrachten. Ook het aspect gedwongen uithuwelijkingen zou daar eventueel in kunnen worden opgenomen.

De school zou volgens ons een goed instrument kunnen zijn om dit fenomeen van gedwongen uithuwelijkingen tegen te gaan of toch zeker in kaart te brengen, maar de samenwerking tussen verschillende beleids domeinen is natuurlijk noodzakelijk. Zo zijn de ministers van Inburgering en Welzijn alsook de gezaghebbende instanties binnen de moslimgemeenschap zeker ook betrokken partij.

Minister, ik heb na die vraag om uitleg ook enkele schriftelijke vragen gesteld om toch wat meer uitleg te krijgen over de stappen die werden ondernomen. Dat waren vrij uitgebreide antwoorden, maar daar was weinig concreets uit te halen. Daarom had ik graag hierover de volgende vragen gesteld. Wat waren de resultaten van het onderzoek naar de wenselijkheid en de haalbaarheid van een dergelijke monitor? Welke beleidsconclusie hebt u hieruit getrokken?

Hebt u ondertussen stappen ondernomen om een systeem op te starten waarbij er cijfergegevens over de problematiek kunnen worden bijgehouden?

Hoever staat het met de eventuele invoering van een registratiesysteem in scholen dat gedwongen uithuwelijking zou moeten tegengaan?

Hebt u ondertussen overleg gehad met uw collega's van Inburgering en Welzijn en met de gezaghebbende instanties binnen de moslimgemeenschap over deze problematiek? Zo ja, wat was hiervan het resultaat? Zo nee, staat dit nog gepland?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Misschien behoort dit in de toekomst ook tot de school-autonomie, maar dat terzijde.

Zal een dergelijke registratiesysteem het probleem oplossen? Ik vraag me af hoeveel uithuwelijkingen we zullen kunnen tegengaan met dit systeem op poten te zetten. Wanneer

een moslima in september niet terugkeert naar de school, moet de school de politie waarschuwen. Maar wat gebeurt er dan? Behoort dat tot de huidige prioriteiten? Ik vrees van niet. Bovendien, als je naar Nederland kijkt, blijkt dat die autoriteiten er maar zelden in slagen om die moslima's terug naar Nederland te halen. Blijkbaar boeken andere belangengroepen meer succes op dat terrein. Moslima's worden soms terug naar Nederland gebracht in ware ontvoeringstijl. Dan zijn die meisjes terug, en waar moeten ze dan heen? Denk dan maar aan de eremoorden, die hier vandaag ook nog aan bod zullen komen.

Nederland wordt hier als voorbeeldland aangehaald, maar ik heb daar toch wel gezien dat men buiten het registratiesysteem ook heel fel heeft ingezet op een voorlichtingscampagne en op een hulpverlening die op een zeer toegankelijk niveau wordt aangeboden. Het belangrijkste doel was om de problematiek uit de taboesfeer te halen en vooral bespreekbaar te maken. Ik denk dat daar misschien meer heil in te vinden valt.

Momenteel zijn er in de scholen ook vertrouwenspersonen die ook naar het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) kunnen gaan. Ik vraag me af of de huidige rol van het CLB met haar netwerk nu onvoldoende is voor deze problematiek, en waar dat dan het probleem zit.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Jans, ik beantwoord uw eerste drie vragen samen.

Het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) 'Haalbaarheidsstudie van een monitoringsysteem voor antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens' is opgeleverd. Het gaat na in welke mate de ontwikkeling van een monitor voor antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens op school haalbaar en wenselijk is. Daarnaast was het de bedoeling van dit onderzoek om een objectief beeld te schetsen van het voorkomen van dader- en slachtofferschap van antisociaal gedrag op Vlaamse scholen en van de verwevenheid met schoolgerelateerde en algemene onveiligheidsgevoelens bij Vlaamse leerlingen en leerkrachten. De onderzoekers peilden naar de meningen van experts en betrokken actoren over de wenselijkheid en haalbaarheid van een monitor. Hieruit blijkt dat vele experts twijfelen aan de meerwaarde van een monitor, en dat ze vrezen voor bijkomende planlast en overdreven benchmarking. Bovendien heeft een monitor enkel zin als scholen worden ondersteund bij het verwerken van de resultaten en het omzetten van de resultaten in concrete maatregelen en initiatieven. De betrokken experts zien de monitor vooral als een goede aanvulling op de bestaande zelfevaluatie-instrumenten van de school.

De onderzoekers bekeken ook de mogelijkheid van een risicoanalyse op basis van zogenaamde gemakkelijk toegankelijke indicatoren (GTI), die gebaseerd zijn op gegevens die nu al door de overheid geregistreerd en gecentraliseerd worden. Hieruit blijkt dat de mate van delinquent gedrag zich goed en de onveiligheidsgevoelens zich redelijk goed laten voorspellen op basis van deze GTI. Aan de hand van het profiel van de school, gebaseerd op deze indicatoren, kan men dus voorspellen welke scholen een grotere kans hebben op een hogere mate van delinquent gedrag of een groter onveiligheidsgevoel onder de leerkrachten.

Hoewel het onderzoek niet specifiek ging over de problematiek van eengerelateerd geweld op school of uithuwelijken, geeft het wel aan dat de scholen geen vragende partij zijn om bijkomende monitoring rond vormen van antisociaal gedrag en onveiligheidsgevoelens op school en in het algemeen op te zetten. Op basis van de resultaten van dit onderzoek en de gevoelens in de scholen heb ik dan ook beslist om geen dergelijke monitoring op te zetten in de scholen, wegens de zeer beperkte toegevoegde waarde. Wel is het zinvol om het onderzoek op de bestaande data, zoals uitgevoerd in het kader van dit OBPWO, met een bepaalde frequentie, bijvoorbeeld om de vijf jaar, te herhalen. Ook willen we in de toekomst scholen de mogelijkheid bieden om hun eigen cijfers met betrekking tot antisociaal gedrag, zoals spijbelen, tucht en pesten, beter op te volgen en te vergelijken met referentiegroepen. Dat wordt momenteel onderzocht in de uitrol van het datawarehouseproject databundels voor scholen.

Ik heb over de uithuwelijkingsproblematiek nog geen specifiek formeel overleg gehad met de minister van Inburgering of van Welzijn. Ik had wel informeel overleg met de moslim-gemeenschap. Zij geven aan dat ze vinden dat dit niet kan. Ook tijdens mijn bezoek in Marokko heb ik dit ter sprake gebracht met de minister voor Marokkanen in het buitenland. Ik vond wel dat ik geen bevredigend antwoord kreeg, en ik heb dat aan die minister laten blijken.

Onderwijs blijft inzetten op sensibiliseren, opvoedtips aanreiken en de alertheid aanscherpen opdat professionals of ouders met jongeren aan gezonde respectvolle relaties werken.

Er is ook een interfederaal actieplan ter bestrijding van partnergeweld en andere vormen van intrafamiliaal geweld. Ook in het kader daarvan werden acties geformuleerd.

Onderwijs neemt deel aan vele initiatieven van Volksgezondheid, zoals het Vlaams Forum Kindermishandeling en de werkgroepen over genitale verminking. Dat is van een andere orde, maar toch. Er zijn ook gezamenlijke initiatieven zoals de lancering van het Meldpunt Misbruik, Geweld en Kindermishandeling, dat zowel door Jeugd, Onderwijs, Sport als Volksgezondheid wordt ondersteund. We hebben ook de 'Engagementsverklaring ter bescherming van de seksuele integriteit van de minderjarige in onderwijs', afgesloten in februari 2012. Er is ook training op maat voor de partners.

Grensoverschrijdend gedrag staat ook op de agenda door de 'Gemeenschappelijke verklaring over een beleid met betrekking tot gender en seksuele geaardheid in het onderwijs'. We hebben aan de pedagogische begeleidingsdiensten een extra personeelslid ter beschikking gesteld om te werken rond gender, waaronder in de brede zin ook het uithuwelijken kan vallen.

Vlaamse scholen kunnen een beroep doen op Ella vzw om discussies te leiden tussen adolescenten van buitenlandse origine over hun verwachtingen en wensen ten opzichte van mannen en vrouwen in relaties.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zal het Brusselse netwerk gedwongen huwelijken ondersteunen. Als dat goed draait, kan het eventueel worden uitgebreid naar andere regio's. Dan zullen wij ons daarin inschrijven.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, het is duidelijk dat er op verschillende terreinen wordt gewerkt. Informeren en sensibiliseren vormen inderdaad een belangrijke pijler in dit beleid.

Maar ik blijf een beetje op mijn honger omdat ik nog altijd vind dat het in Nederland ontwikkelde registratiesysteem een nuttige aanvulling kan zijn op het sensibiliseren en informeren. Ik zal me er nog eens verder in verdiepen. Het interesseert me hoe men in Nederland dit project verder evalueert en of men het er blijft aanhouden. Zeker voor de meisjes is dat immers een extra mogelijkheid om te kennen te geven dat ze angst hebben. Zo voelen ze zich gesteund, ook binnen hun school. Dikwijls zijn de leraren de mensen die ze vertrouwen. Het is een goed instrument, niet om een deel van het probleem op te lossen maar toch om ertoe bij te dragen dat die jonge allochtone meisjes zich veilig kunnen voelen.

Minister, ik ben tevreden dat u een aantal stappen zet. Ik zou u toch ook willen suggereren om dit, naast het informele overleg met de ministers van Welzijn en Inburgering, wat formeler op te pikken. Ik hoop dat we daarmee een stap verder kunnen zetten.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Denkt u niet dat het huidige CLB met zijn netwerk via de vertrouwenspersoon in de school daar al aan tegemoetkomt?

Minister Pascal Smet: Ja, natuurlijk.

Mevrouw Katleen Martens: Waar zit dan eigenlijk het probleem?

Minister Pascal Smet: Ook met de centrale jeugdzorg zal het CLB een heel belangrijke rol spelen in verontrustende situaties. Ik heb dat niet zo uitdrukkelijk gezegd, maar ik heb wel allusie gemaakt op de partnerschappen. Het CLB kan daar vandaag al een belangrijke rol in spelen, temeer omdat het een van de directe toegangspoorten is in het kader van een nieuw integraal jeugdbeleid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de voortzetting van de meldpunten discriminatie - 893 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, minister, dames en heren, in antwoord op mijn schriftelijke vraag liet u weten dat de Vlaamse meldpunten discriminatie zouden worden ‘ingekanteld’ in het nieuwe interfederaal centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme. Daar was en is veel om te doen. Dat zou op 30 juni van dit jaar van start moeten gaan.

U gaf aan dat de Vlaamse overheid de overdracht van deze meldpunten goed zou opvolgen en begeleiden, waarbij ook de kerntaken ervan zouden worden afgelijnd. Eerder stelde u nochtans in deze commissie dat de povere kwantitatieve resultaten van sommige meldpunten een reden voor evaluatie en bijsturing zijn. Die koppelde u aan de toen te verwachten discussie rond het interfederaal centrum.

Ik hoop dat u uw aankondiging van januari 2012 gestand zult doen. Een grondige evaluatie en bijsturing van de meldpunten is sowieso nodig. Bepaalde ondergebruikte meldpunten verplaatsen of afschaffen was een optie, zo had ik toen toch begrepen. Ik heb echter de indruk dat met de overdracht naar het interfederaal centrum alles bij het oude zal blijven. Er zullen sowieso dertien meldpunten moeten worden ingericht, de Vlaamse Regering zal de continuïteit van de werking bewaken.

Ik begrijp dat de overdracht een zekere nood aan stabiliteit vereist, maar aangezien er in januari 2012 een evaluatie en bijsturing werd vooropgesteld, zou ik het betreuren dat dit alweer een jaar of meer wordt verschoven.

Werd er een grondige evaluatie en/of bijsturing gedaan van de Vlaamse meldpunten discriminatie naar aanleiding van de debatten ter zake in januari 2012? Zo ja, met welk resultaat?

Wanneer worden de meldpunten effectief overgedragen naar het nieuwe centrum? Zal dit gebeuren met een complete overheveling van het personeel? Welke (kern)taken wil de Vlaamse overheid behouden bij de overdracht?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het Vlaamse antidiscriminatiebeleid heeft heel bewust gekozen voor een lokale inbedding van de meldpunten, met name voor laagdrempelige en toegankelijke instanties voor de slachtoffers van discriminatie. Hiermee wil Vlaanderen onder meer de internationaal vastgestelde onderrapportering van discriminatieklachten verhelpen.

Door hun lokale inbedding ontwikkelden de meldpunten een stevig lokaal netwerk. De samenwerking met organisaties zoals het parket en de politiediensten, maar ook met andere hulpverlenende instanties, zorgt voor een allesomvattende aanpak van discriminatieklachten. Bij de onderhandelingen over het interfederaal centrum was het voor mij dan ook erg belangrijk om de meldpunten als lokale actoren te behouden. Er werd effectief rekening gehouden met die Vlaamse visie: het samenwerkingsakkoord bepaalt dat de meldpunten

voldoende geografisch verspreid moeten zijn om de laagdrempelige toegang voor de burger te waarborgen.

Waar de meldpunten 841 meldingen ontvingen in 2010, liep het aantal geregistreerde meldingen van discriminatie in 2011 op tot 1108. In 2012 waren dat er nog altijd 928. Dat zijn aantallen die we niet kunnen negeren. Het succes van de meldpunten moet niet alleen worden afgerekend aan de hand van het aantal meldingen. De meldpunten vervullen immers ook andere belangrijke taken, zoals het opzetten van preventieve acties en het ontwikkelen van lokale netwerken. Dat maakt dat het belangrijke actoren zijn in de preventie van discriminatie.

Daarnaast zie ik een aantal praktische en juridische knelpunten die de goede werking en ontplooiing van de meldpunten belemmerd kunnen hebben tijdens de voorbije jaren. Zo waren er jarenlang onderhandelingen rond de oprichting van een eigen Vlaams dan wel een interfederaal gelijkheidsorgaan. We hebben dan ook niet meer geïnvesteerd in een grote bekendmakingscampagne, omdat we ervan uitgingen dat hun inbedding op korte termijn zou kunnen veranderen.

Ook staat de gebiedsdekkende werking in de praktijk nog niet altijd volledig op punt. Sommigen stellen zich vragen over de neutraliteit en de onafhankelijke positie van de meldpunten, aangezien ze nog heel vaak aan de stadsdiensten verbonden zijn.

Hun inbedding in het onafhankelijk interfederaal centrum zal tegemoetkomen aan deze knelpunten. In de toekomst zal er met de goede praktijken en met de praktische en juridische knelpunten rekening moeten worden gehouden bij de inbedding.

Het nieuwe centrum zal van start gaan op 30 juni 2013. De inbedding van de meldpunten zal gelijktijdig verlopen. Om de continuïteit van de dienstverlening voor de burgers te garanderen zal de coördinatie en de inhoudelijke omkadering van de meldpunten nog door mijn diensten worden verzekerd tot aan hun effectieve inbedding in het interfederaal centrum.

De medewerkers zijn personeelsleden van de stadsbesturen waarin de meldpunten ingebed zijn. Sommige werken voltijds bij het meldpunt, andere halftijds. Het zal aan elk van de meldpuntmedewerkers toekomen om te beslissen of ze al dan niet mee inkantelen, en dus personeelslid worden van het nieuwe interfederaal centrum.

De grote kracht van de meldpunten ligt in hun lokale inbedding, die mag niet verloren gaan door hun overdracht aan het interfederaal centrum. De Vlaamse overheid heeft dat uitdrukkelijk in het samenwerkingsakkoord ingeschreven.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Al bij al is er niet echt veel veranderd in goed een jaar: alles staat nog niet op punt, er zijn een aantal povere resultaten, bijsturing en opvolging vereist. U noemt het lokaal netwerk stevig. Ik meen dat te mogen betwijfelen. Ik denk dat alles bij het oude is gebleven. Het gaat wel richting opstart van het interfederaal centrum. Goed, we zullen dat opvolgen. Wees gerust, we zullen dat echt wel goed in het oog houden.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Daar twijfel ik niet aan. Maar het is toch logisch dat we dat met de inkanteling bekijken. Dan moet er in elk geval worden bekeken of de vorm blijft behouden en hoe het wordt geïntegreerd. Het lijkt me een logische oefening te zijn dat je dat door de nieuwe raad van bestuur laat doen.

De heer Marc Hendrickx: Minister, met alle respect, maar ik vind dat niet zo logisch. We zullen dat opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, als ik het goed heb begrepen, zei u dat u niet in een grote bekendmakingscampagne voorziet voor de veranderingen. Zodra de hele operatie achter de rug is en gedaan is wat u vindt dat er moet worden gedaan, zou het dan geen moment zijn om nog eens te communiceren over die meldpunten en wat ze kunnen bijdragen? Ik vraag me soms af of de bevolking wel weet heeft van wat er kan worden gedaan, waar ze terecht kan enzovoort.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ga ervan uit dat het nieuwe interfederale centrum een campagne zal opzetten na de wijzigingen over hoe het functioneert en wat de werking is. Dat zal uiteraard meegenomen worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over capaciteitsproblemen en vrije schoolkeuze - 855 (2012-2013)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Artikel 25, paragraaf 1, van het decreet Basisonderwijs vermeldt letterlijk: “Ouders kunnen hun kinderen onderwijs laten volgen in een school of ze kunnen kiezen voor huisonderwijs. Ouders hebben bovendien de vrije keuze tussen officieel onderwijs en vrij onderwijs. Dat betekent dat de Gemeenschap verplicht is (...) 2° op verzoek van ouders die vrij onderwijs gebaseerd op een erkende godsdienst of vrij onderwijs gebaseerd op een erkende levensbeschouwing wensen en dat binnen een afstand van vier kilometer niet vinden hetzij dergelijke vrije school in de subsidiëringsregeling op te nemen, hetzij tussen te komen in de kosten van het vervoer naar dergelijke vrije school.”

Minister, is deze regel ook van toepassing als ouders hun kind willen inschrijven in een katholieke school en als ze die vanwege de capaciteitsproblematiek niet vinden binnen een afstand van 4 kilometer? Indien deze regel van toepassing is, is dit voor een school die vanwege de capaciteitsproblematiek kinderen moet weigeren, een volwaardige reden om voorrang te krijgen bij de extra financiering van capaciteitsuitbreiding?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, is deze regel ook van toepassing als ouders hun kinderen willen inschrijven in een school van het Gemeenschapsonderwijs, zijnde een pluralistische school, en als ze die vanwege de capaciteitsproblematiek niet vinden binnen een afstand van 4 kilometer?

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, wat onderwijsvrijheid en vrije schoolkeuze betreft, kunnen we toch niet anders dan vaststellen dat die de jongste jaren een heel andere invulling heeft gekregen dan toen de vrijheid van onderwijs in de Grondwet werd geschreven. Ik denk dat die onderwijsvrijheid nu heel wat beperkter is dan vroeger vanwege verschillende regelgevingen die dit huis zijn gepasseerd. Ik vraag me af of die onderwijsvrijheid nog wel bestaat in Vlaanderen op dit moment. U weet dat mijn fractiegenoten voor mij altijd die stelling hebben verkondigd.

Wat de capaciteitsproblematiek betreft, heb ik een vraagje in de marge. Hoever staat het intussen met het herbekijken van de budgetten voor capaciteitsuitbreiding naar aanleiding van de begrotingscontrole die eraan komt? Ik heb vernomen dat mijn voormalige collega Claude Marinower, schepen van Onderwijs in Antwerpen, intussen al aan de bel heeft gehangen en

gezegd heeft dat Antwerpen nog zeker 7 miljoen euro bij moet krijgen. Hebt u al een zicht op de aanvragen die uit verschillende steden richting uw departement zijn gekomen?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: De vraag van de heer De Meyer en de aansluitende vragen zijn zeer pertinent en terecht. Het is ook niet de eerste keer dat we daarover spreken. De capaciteitsproblematiek is één zaak, maar de grondwettelijke rechten die mensen kunnen laten gelden, is een andere zaak. We moeten ons ervan bewust zijn dat als je die twee met elkaar wilt matchen, het prijskaartje wel eens duur kan uitvallen. Ik stel een open vraag hierbij: in hoeverre zijn we nog bereid om budgettair extra op te draven voor die vrijheid?

Ik kijk met belangstelling uit naar het antwoord van de minister. Er zijn ook afstandsregels. Ik wil niet vooruitlopen op het antwoord van de minister, maar wanneer je geen school vindt binnen de grondwettelijk bepaalde straal, dan zijn we wat dat betreft verplicht bij te dragen. Anderzijds stel ik me de vraag in hoeverre we de manier waarop we nu met een aantal zaken omgaan, kunnen blijven handhaven. Dat is mijn persoonlijke innige overtuiging.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De vrijekeuzeregeling zoals we die nu kennen, is in 1997 in het decreet Basisonderwijs vastgelegd. Er was nog geen sprake van een capaciteitsproblematiek. Er werd ook niet gesproken over de wijze waarop deze regel moest worden toegepast in het licht van de capaciteit. De regel houdt in dat als ouders binnen een straal van 4 kilometer geen school vinden gebaseerd op de erkende levensbeschouwing van hun keuze, zij collectief een vraag tot de overheid kunnen richten. Dit heeft niets te maken met vrij onderwijs of gemeenschapsonderwijs: dit geldt voor beide.

In de context van de capaciteitsproblematiek wil dit zeggen dat de vraag pas kan worden gesteld zodra er geen enkele plaats is in een bijvoorbeeld katholieke school, binnen een straal van 4 kilometer. Zolang er dus nog plaats is in een of meer katholieke scholen binnen die perimeter, is de regel niet van toepassing. Bovendien treedt de regel pas in werking wanneer ouders van zestien leerlingen erom vragen.

Verder dient dit artikel ook samen gelezen te worden met de decretale bepalingen inzake aanmeldingen en inschrijvingen van leerlingen in een school. In die zin mag men van de betrokken ouders verwachten dat zij zich tijdig en op aantoonbare wijze hebben aangemeld bij alle scholen gebaseerd op de erkende eredienst van hun keuze binnen een straal van 4 kilometer, alvorens zich te beroepen op hun recht op vrije schoolkeuze.

U hebt kunnen lezen in de conceptnota 'Capaciteitsmiddelen 2013', die ik nader heb toegelicht in de interessante discussie tijdens de plenaire vergadering, dat het waarborgen van de vrije keuze wel een aandachtspunt is, maar dat we dat natuurlijk moeten bekijken in een efficiënte en duurzame benutting van de beperkte beschikbare middelen van de overheid. Dit werd op de beleidstaskforce steeds meegegeven, en er was een consensus over de netten heen dat het vinden van oplossingen en het realiseren van uitbreidingsdossiers op plaatsen met reële capaciteitsproblemen prioritair was.

Verder wil ik nog even herhalen dat het niet de minister van Onderwijs is, noch de Vlaamse Regering, die scholen opricht. Op basis van de Grondwet gebeurt dat in dit land nog altijd door een autonoom orgaan van het Gemeenschapsonderwijs, een vrij initiatief of het provinciaal, stedelijk of gemeentelijk onderwijs – of de VGC. Zij richten scholen op. Bij de toekenning van de extra capaciteitsmiddelen is dit niet anders, en gebeurt dit op basis van concrete bouwdoossiers ingediend door de inrichtende machten.

De Vlaamse Regering heeft de extra capaciteitsmiddelen prioritair toegekend aan gemeenten waarvoor de objectieve capaciteitsnood het hoogst is. Nu komt het toe aan de lokale taskforces, waarin de verschillende inrichtende machten en dus ook de netten vertegenwoordigd zijn, om een selectie te maken van de dossiers die met deze middelen kunnen

worden gerealiseerd. We hebben hun daarbij uitdrukkelijk gevraagd om de lokale evenwichten die er bestaan tussen de verschillende netten zo veel als mogelijk te respecteren.

Ten slotte wens ik nog op te merken dat we in die spanning tussen de capaciteitsproblematiek en de vrije schoolkeuze – want ik ontken niet dat er enige spanning ontstaat in stedelijke omgevingen – ook stoten op de fysieke grenzen van de ruimtelijke ordening, in die zin dat het niet altijd evident is in de meeste capaciteitsgebieden om nog een bijkomende school in te planten of een bestaande school uit te breiden. Qua ruimtelijke ordening is er daarvoor planning en tijd nodig, maar dit hangt niet af van een minister van Onderwijs.

Mijnheer Wienen, op dit moment lopen de gesprekken met de verschillende taskforces. In sommige gevallen geeft dat bijzonder interessante informatie, die u later nog wel zult horen. Wij zijn op dit moment informatie aan het verzamelen. Op basis daarvan zullen we zoals afgesproken niet alleen dit jaar tijdens een debat, maar eigenlijk al bij de begrotingsopmaak, bij de begrotingscontrole, kijken hoeveel en in welke mate er in extra middelen moet worden voorzien.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Is het mogelijk om uw antwoord schriftelijk aan ons mee te geven? Dat zou interessant zijn omdat we op die manier de tekst verder nog zouden kunnen bestuderen. Ik vind het een beetje voorbarig om daar nu zomaar heel snel op te reageren, zonder uw antwoord nog eens na te lezen. Ik vond de vraagstelling en de beschouwing van sommige collega's interessant. Dit leert ons ook hoe sommige fracties hierover denken. Anderzijds wil ik u minister, en ook collega's, nog het volgende meegeven. Ik ben een legalist. Dit betekent dat de regelgeving, de Grondwet en de wet moet worden nageleefd. Vandaar dat we dit alles nog even verder zullen nalezen.

De heer Boudewijn Bouckaert: De legalistische fractie heeft gesproken.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: We gaan er zeker verder nog over discussiëren. Het is boeiend om te zien dat er op zo'n mooie lentedag toch veel paraplu's opengaan.

Het is een beetje pijnlijk dat u het volgende zegt. Ten eerste, het is een aandachtspunt. Het is niet de minister die scholen opricht, maar het is de inrichtende macht. U zegt dat u probeert de evenwichten te respecteren. Er is een probleem van ruimtelijke ordening. Minister, ik denk dat dat allemaal waar is. Maar wij zijn daar echt niet mee geholpen.

Het gaat er uiteindelijk om of we zoiets fundamenteels in ons land zullen handhaven of niet. Dat is een pertinente vraag van de heer Van Dijck. Hij zegt: "In budgettaire moeilijke tijden, maakt men dan keuzes?" Nu doet men alsof men die keuze niet moet maken, maar eigenlijk zit men de facto al met het probleem. Veel mensen die worden geconfronteerd met het probleem, zijn nogal braaf. Eigenlijk zijn er nog geen procedures met veel weerklank opgestart, terwijl er toch wel al problemen zijn.

Ik kan mij voorstellen dat in die straal van 4 kilometer waar ik woon, de scholen vol zitten, en dat ik geen keuze heb, en dat ik dus bijvoorbeeld mijn kind zou moeten sturen naar een school waar naast de evolutietheorie ook nog andere theorieën worden verkondigd waar ik absoluut niet mee kan leven, of dat er naast de wetten van de fysica ook andere wetmatigheden uit het heelal worden aangebracht, en dat er gevraagd wordt aan kinderen om hen dan te geloven. Daar heb ik het ook moeilijk mee.

Kort samengevat, u hebt geluk dat ik geen kinderen heb, en dat ik mij momenteel niet in deze situatie bevindt. Ik wil wel volk zoeken hoor, dat is het probleem niet.

Inderdaad minister, u richt geen scholen op. Maar als er voor een kerntaak van de overheid een probleem is, kunnen u en ik dan als politicus zeggen: "Sorry, wij zijn niet diegenen die de scholen oprichten"? Het is moeilijk.

Ik hoop dat er nog een oplossing komt. Ik hoop ook dat er niet te veel mensen vandaag worden geconfronteerd met het probleem, hoewel ik daar mijn twijfels bij heb.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Wienen, hebt u ook kinderen die lessen in creationisme gaan krijgen?

De heer Wim Wienen: Ik heb twee kinderen, en ik ben afgelopen zaterdag 2,5 uur gaan aanschuiven om mijn zoon te kunnen inschrijven, weliswaar in het secundair onderwijs. Maar dit terzijde.

Het is fascinerend om vast te stellen hoe een kleine vraag, zelfs een behoorlijke detailvraag, toch leidt tot een iets breder debat. Collega De Meyer heeft gelijk dat het boeiend is om vast te stellen hoe bepaalde fracties – bij mijn fractie is het altijd duidelijk geweest – zich uitspreken over wat inderdaad die vrije schoolkeuze nog inhoudt.

De vaststelling is dat u, minister, en collega Van Dijck eigenlijk verder gaan op het slechte pad. Als men immers de open vraag van collega Van Dijck over het prijskaartje van de vrijheid van schoolkeuze meeneemt, dan is dat natuurlijk een probleem. Op die manier gaat men sluiks het debat zo sturen dat die waarborgen van vrije schoolkeuze inderdaad plotseling veel minder belangrijk zijn dan in de tijd toen deze regels zijn opgesteld, in de tijd dat het brede debat heeft plaatsgevonden en men inderdaad principiële beslissingen nam als overheid over de inpassing van de vrije schoolkeuze.

Niet alleen collega Van Dijck doet dat met zijn open vraag. U doet dat ook in uw antwoord. Ik heb genoteerd dat het waarborgen van de vrije schoolkeuze een aandachtspunt is. Volgens mij maakt men echter van een zeer belangrijk principe een eenvoudige centenkwestie, en men gaat blijkbaar sluiks op weg om te zeggen dat we er het geld niet voor hebben, dus de waarborgen op vrije schoolkeuze zijn niet meer zo belangrijk als toen.

Ik wens dit alleszins te bestrijden met mijn fractie. Voor mijn fractie is die vrije schoolkeuze nog zeer belangrijk en zeer cruciaal.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik ben enigszins verrast door een aantal zaken die ik hier hoor. Als de heer De Meyer mij bedoelde als hij zegt dat het duidelijk is wat bepaalde fracties ervan denken, dan denk ik dat wat ik nu vertel, hetzelfde is als ik wat negentien jaar geleden vertelde.

Toen wij zestien of zeventien jaar geleden het decreet Basisonderwijs hebben goedgekeurd, hebben wij hemel en aarde bewogen om de toenmalige minister van Onderwijs ertoe te bewegen dat ook gemeentescholen in aanmerking konden komen voor de vrije schoolkeuze. Dat was toen niet mogelijk. Het water was toen nog veel te diep. De vrije schoolkeuze was een zaak tussen enerzijds het katholiek onderwijs en anderzijds het Gemeenschapsonderwijs.

Anderzijds voorzitter, 'I had a dream'. Ik heb inderdaad kinderen die naar een school zijn gegaan waar sommige kinderen catechese kregen, andere kinderen zedenleer, andere kinderen islamonderricht en andere kinderen orthodoxe godsdienst – ieder vanuit hun invalshoek. Maar op de speelplaats, tijdens de rekenles, tijdens de taallessen, waren het allemaal kinderen onder elkaar van dezelfde buurt en hetzelfde dorp.

Ik heb er in ieder geval geen probleem mee dat bepaalde kinderen levensbeschouwelijk onderricht krijgen dat niet het mijne is, dat niet datgene is waar ik voor kies, maar waar die ouders van die kinderen wel voor kiezen. Ik heb daar echt geen problemen mee. Dat is de 'dream' die ik inderdaad heb.

Het is niet aan ons om de Grondwet te wijzigen, misschien gelukkig maar, want dat is aan andere niveaus. Maar in ieder geval behelst de vrije schoolkeuze, van diegenen die voor de vrije schoolkeuze zijn, ook een aantal plichten. De minister heeft daarin 200 procent gelijk: het is hij niet of de Vlaamse overheid niet die dat inricht. Wij hebben dat vroeger wel gedaan

wat het officieel onderwijs betreft. Het Rijksonderwijs is vervolgens het Gemeenschaps-onderwijs geworden, en – ik moet het jullie niet vertellen – is een autonoom orgaan geworden dat van ons die opdracht gekregen heeft. Maar als wij wensen dat de kinderen ook de keuze blijven hebben voor het katholiek onderwijs – wat hun volste recht is, laten we daar heel duidelijk over zijn –, dan is dat ook een plicht van die mensen om daar mee voor te zorgen. Dat wij als overheid mee faciliteren, is de evolutie der dingen, maar ik denk dat het zeer legitiem is om ons de vraag te stellen of we dat budgettaire allemaal kunnen blijven trekken.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Deze discussie zal wellicht nog terugkomen bij het publieke net dat in het vooruitzicht wordt gesteld. Ik heb nog een concrete vraag over onze werkzaamheden. Er zijn nog een aantal vragen over capaciteit op komst, dacht ik. Een aantal mensen hebben vragen gesteld naar aanleiding van de wachtrijen van vorige week. Ik weet dat er naar de scholen met wachtrijen is gebeld om te vragen naar het waarom. Gaan wij de antwoorden daarop al horen als de ingediende vragen hier in de commissie aan bod komen? Ik vind dat wel belangrijk.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb gisteren het rapport gekregen, maar ik heb het nog niet kunnen lezen. Ik neem aan dat het antwoord daar wel in zal staan.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Het is wel interessant om te weten waarom er op sommige plaatsen toch nog problemen zijn. Ik heb wel al een vermoeden.

De heer Boudewijn Bouckaert: In elk geval, dit raakt hier de fundamenteën van ons onderwijsbestel. Wij hebben een systeem waarbij we verticaal en horizontaal pluralisme combineren. Het woord ‘horizontaal’ wordt de laatste tijd in andere contexten gebruikt, maar ik heb het hier over de schoolstructuur.

Niemand betwist dat dit systeem gehandhaafd moet blijven. Ik denk dat het een uniek systeem is en dat het ook een heel rijk systeem is. Maar de grote vraag betreft de kosten van deze keuze. Op wie vallen de kosten van deze keuze? Kan men waarborgen dat iemand die in de centrumsteden gaat wonen, hetzelfde keuzepalet kan krijgen als iemand die buiten de centrumsteden gaat wonen?

Dat is toch wel een fundamenteel debat, dat eigenlijk echt voor het Vlaams Parlement is, en niet voor de koepels, of niet voor de vakbonden. Dat debat is voor ons. Men voelt die problemen steeds meer aankomen en urgenter worden. Ik betreur een beetje dat men er in deze legislatuur geen gebruik van heeft gemaakt om dat debat wat grondiger te voeren en over de ‘dream’ van de heer Van Dijck te spreken. Het is toch enigszins een gemiste kans.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Als we de hoorzittingen hebben gehad, hebben we toch verschillende keren over het ene publieke net gesproken? Dat past toch in dat kader?

De voorzitter: Dat zal deel uitmaken van de gedachtewisseling met de minister over het loopbaanpact.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat bedoel ik. Het is dan toch aan bod gekomen?

Minister Pascal Smet: Op dit moment telt de gemeenteschool al mee om de vrije keuze te waarborgen. In die tijd was dat niet zo. Je hebt dus ofwel een vrij net, ofwel gemeenschapsscholen, ofwel gemeentescholen.

Mevrouw Brussee, dat is geen kwestie van paraplu’s opentrekken. Het is gewoon, zoals de heer De Meyer zegt, legalisme. De regels zijn wat ze zijn. Als er een iemand is die in dit dossier geen paraplu heeft opengetrokken, die zich drie jaar geleden sterk gemaakt heeft, dan was ik het toch wel, met alle respect. Toen zijn we erin geslaagd om elk kind een plaats te geven. Maar dat was niet interessant voor de kranten. Zo zijn de tijden waarin we leven: ‘never spoil a good story with the truth’.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Vera Celis, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de hervormingsplannen van de Vlaamse Regering met betrekking tot het secundair onderwijs - 923 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, deze vraag houdt verband met de reis van minister Smet naar Canada. Het is dus een opvolgingsvraag.

Minister, in De Morgen van 13 februari 2013 werd naar aanleiding van uw reis naar Canada het bericht gelanceerd dat de teksten over de hervorming van het secundair onderwijs in Vlaanderen bijna rond zijn – halleluja – en dat u hiermee hoopt te landen in de loop van de maand maart. Ik verslikte mij bijna in mijn koffie toen ik dat las. Deze melding volgde op een maandenlange stilte in dit nochtans zeer belangrijke dossier. De laatste discussie die hierover werd gevoerd, dateert van 28 november 2012. U herinnert zich die dag waarschijnlijk nog. De discussie kwam er naar aanleiding van een interview waarin minister-president Peeters afstand nam van uw oriëntatienota, waarvan u trouwens ook al afstand had genomen.

Aangezien het Vlaams Parlement als dusdanig – en ik maak hier abstractie van mogelijk informeel overleg tussen de meerderheidsfracties onderling – in deze kwestie totaal in het ongewisse wordt gelaten, wil ik u hierover enkele vragen stellen.

Kunt u de timing die in de krant De Morgen werd vermeld bevestigen? Indien de teksten waarvan sprake in het krantenartikel pas in maart of later klaar zijn, is er dan, volgens u, nog voldoende tijd om een overleg met het uitgebreide werkveld in het onderwijs te organiseren om voor het einde van de legislatuur met een gedragen hervormingsvoorstel te komen? In de meerderheidsresolutie van 28 november 2012, naar aanleiding van het genoemde debat, wordt de regering opgeroepen om, ten eerste, “tegen het einde van de legislatuur een masterplan/ontwerp van decreet uit te werken dat de noodzakelijke hervorming van het secundair onderwijs uitwerkt”; ten tweede, “een geactualiseerde sterkte-zwakke-analyse van het secundair onderwijs als aftoetskader hiervoor te gebruiken, alsook duidelijke doelstellingen te hanteren”; ten derde, “tegelijkertijd een plan van aanpak met concrete maatregelen op korte termijn, middellange en lange termijn uit te werken, alsook een timing uit te werken”. Zullen de teksten, waarvan sprake in de krant De Morgen, betrekking hebben op de drie punten die in deze resolutie worden vernoemd? Een resolutie is toch min of meer bindend voor een regering? Mag het Vlaams Parlement de redelijke verwachting koesteren dat het in de communicatie van deze teksten de primeur zal krijgen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Dit is een heel begrijpelijke vraag van een collega uit de oppositie. Velen van ons zouden, mochten ze in de oppositie zitten, die vraag ook stellen. Minister, vanuit de meerderheid wil ik mij toch in het bijzonder aansluiten bij de laatste vraag van de heer Bouckaert. Ik hoop, samen met – denk ik – alle collega's, dat wanneer het plan klaar is, er toch eerst kennis van zal worden gegeven aan de commissie Onderwijs voordat dit in de media komt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Bouckaert, mijn antwoord zal inderdaad kort zijn.

Wij hopen dat wij de timing die in De Morgen wordt vermeld, kunnen bevestigen.

Tweede vraag: ja.

Drie: ja.

Vier: de regering zal bekijken “what the most convenient is”. De regering heeft zich nog niet uitgesproken over hoe zij dat zal aanpakken.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, een hervormingsvoorstel voor het secundair onderwijs is toch onze corebusiness, en dus betreur ik dat u niet de garantie kunt geven dat wij, als parlement en als commissie, daarmee als eersten zouden kunnen worden geconfronteerd.

Minister Pascal Smet: U moet een extra zitting organiseren. We zullen zien.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Ik wil met enige schroom het volgende meegeven. Collega's, er wordt inderdaad aan gewerkt. Eergisteren nog kreeg ik een telefoon van een journalist, die mij vragen stelde. Ik heb toen ook gezegd dat ik geen verklaringen afleg zolang de zaken in ontwikkeling zijn. Wij hebben allemaal voldoende ervaring om te weten dat wanneer politici voor hun beurt spreken, dit maar één intentie heeft, namelijk iets te laten kapseizen. Ik hul mij nu in een zekere zweem van stilzwijgen. Ik weet dat dit voor de collega's niet leuk is, maar ik schaar mij mee in een proces van realisatie en niet in het counteren van zaken door allerlei boude verklaringen. Maar ik begrijp de ongedurigheid bij een aantal collega's.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dit sleept hier nu al zo lang aan. We gaan het laatste jaar van de legislatuur in. Ik merk dat op het veld initiatieven worden ontwikkeld die vooruitlopen op de hervorming. Ik vermeld het gemeenschapsonderwijs van Genk, dat een andere opdeling maakt van het curriculum en overschakelt van een 2x6-formule naar een 3x4-formule. Dat is een tamelijk ingrijpende hervorming. Vanavond is er een Panorama-uitzending over enkele scholen in Maaseik waar men ook al de driedeling aso-tso-bso zou opheffen. Het Vlaams Parlement is in deze zaak een beetje zijn sturend vermogen aan het verspelen. Er is ook het initiatief in Gent.

Wij zullen op den duur de evoluties op het veld achterna hollen. Is dat een goede of een kwade zaak? Zal de uitkomst goed zijn of slecht? Daarover wil ik mij niet uitspreken. Maar het Vlaams Parlement zit er een beetje op te kijken als een uil op een kluit, zoals we dat in het Gents zeggen. Dat is toch in tegenspraak met zijn centrale missie.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mijnheer Bouckaert, ik vind het een beetje eigenaardig dat u zegt dat het onderwijsveld vooruitloopt op het parlement. Ik vind het juist een zeer goede gang van zaken dat bepaalde visies die hier werden uitgezet, op dit ogenblik in de scholen worden uitgetest en dat men er onderzoekt hoe men daarmee kan omgaan. Zo komen we te weten of de visie die we hier naar buiten hebben gebracht een goede visie is of niet, en op welke vlakken zij moet worden bijgestuurd. Dat is net heel erg belangrijk. Het wijst er anderzijds ook op dat de geesten rijpen en dat men nu ook al heel veel kan doen om de huidige situatie in het secundair onderwijs bij te sturen. We zijn hier allemaal ongeduldig en er wordt, zoals de heer Van Dijck stelt, achter de schermen naarstig voortgewerkt, maar het feit dat men op het veld stilaan andere visies begint te ontwikkelen, vind ik bijzonder positief.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Deckx, ik vind een bottom-uevolutie op zich wel goed, maar dat zou het gevolg moeten zijn van een politieke beslissing waarbij wij zeggen dat we niet top-down een algemene hervorming door de strot van alle scholen en koepels duwen maar dat we dat via een bottom-upproces zullen laten gebeuren – goed wetende dat dit ook nadelen kan hebben. Je krijgt een zeer verbrokkeld onderwijslandschap en een heel grote ongelijkheid. Dan rijst ook de vraag naar de begeleiding van dit bottom-upproces. Je kunt deze situatie niet te lang meer laten aanslepen, of je krijgt de zeer onhebbelijke situatie waarbij in Vlaanderen op een heel verschillende manier wordt hervormd. Dan geven wij de

sturende rol van het parlement, die heel licht moet zijn, prijs. Ik ben geen betuttelaar, maar wij moeten toch de algemene kaders vastleggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het voorstel tot integratie van de hbo5-opleidingen in de hogescholen - 924 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Toon Martens, voorzitter van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), pleitte enkele dagen geleden in het Leuvense studentenblad Veto – dat de minister en ik zeer goed kennen – voor de integratie op termijn van de hbo5-opleidingen, dit is het hoger beroepsonderwijs in de hogescholen. Momenteel worden deze hogere beroepsopleidingen nog grotendeels gegeven in centra voor volwassenenonderwijs (CVO) en slechts in beperkte mate in hogescholen. Dit geeft problemen, aldus Toon Martens.

De samenwerking tussen de hbo5-opleidingen en de hogescholen, waar de Vlaamse Regering op aanstuurt, is volgens Martens onvoldoende. “Met de universiteit, hogeschool en HBO5 in de centra voor volwassenenonderwijs is er één onderwijsniveau te veel. Schaalvergroting is bovendien noodzakelijk om kwaliteit te garanderen en om ook een breed aanbod te kunnen verzekeren”.

De geografische spreiding van de lessen dient weliswaar zoveel mogelijk behouden te blijven, maar de cursusontwikkeling dient veel meer centraal te gebeuren. Martens ziet nog een bijkomend knelpunt: “CVO’s zien HBO5 vooral als een vorm van volwassenenonderwijs.” – ik vind dat een heel belangrijk punt – “Maar volgens ons is het een nieuw onderwijsniveau waar ook nieuwe studenten moeten kunnen instromen. HBO5 is belangrijk. Veertig procent van de studenten die beginnen aan het hoger onderwijs falen.” – dat is nog een zorg – “Velen kunnen wel een diploma behalen via het HBO5-onderwijs.”

Toon Martens is ook ontgoocheld over het gebrek aan Vlaamse steun. “De overheid vindt terecht dat dit nieuwe kwalificatieniveau moet ontwikkeld worden, maar voorziet daar geen extra geld voor. De Vlaamse regering moet consequent zijn als ze een goed opgeleide bevolking wil voor de Vlaamse kenniseconomie.”

Gelet op deze chronische problematiek heb ik de volgende vragen. Minister, hebt u akte genomen van deze klacht?

Erkent u het probleem van versnippering van de middelen voor het hoger beroepsonderwijs, wat leidt tot minder en gebrekkiger hoger beroepsonderwijs?

In de beleidsbrief 2013 wordt vermeld dat de regering het voorontwerp van het decreet betreffende de versterking van het hoger beroepsonderwijs in Vlaanderen principieel heeft goedgekeurd. In het voorjaar zou de parlementaire behandeling hiervan van start gaan. Acht u het mogelijk om in dit geplande ontwerp van decreet de verzuchtingen van Toon Martens nog te ondervangen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb inderdaad weet van de bedenkingen van Toon Martens. Op 20 juli 2012 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet betreffende de versterking van het hoger beroepsonderwijs in Vlaanderen principieel goedgekeurd.

Er is ook een motie aangenomen door het Vlaams Parlement. In de motie staan twee belangrijke punten: “5° om de eindverantwoordelijkheid voor de hogere beroepsopleidingen

(HBO5) te situeren aan de hogescholen maar met een duidelijke arbeidsverdeling en afspraken met de centra voor volwassenenopleiding en ook met de universiteiten in het kader van levenslang leren; 6° om de huidige hervorming niet als een eindpunt te zien. In Vlaanderen wordt een geïntegreerde hogeronderwijsruimte ontwikkeld, waarin HBO5 – bachelor – master en doctoraatsopleidingen een plaats krijgen.”

Op 16 juli 2010 reageerde de Vlaamse Regering als volgt op deze motie: “De Vlaamse Regering kan deze aanbeveling onderschrijven als een te bereiken eindpunt op middellange termijn. Het debat hierover is nog niet voldoende uitgekristalliseerd om nu al definitief decretale stappen te zetten. In dat kader zal zij op korte termijn het initiatief nemen om de bestaande decretale teksten met betrekking tot de samenwerking tussen de aanbieders van HBO5-opleidingen aan te passen om die samenwerking sterker te bevorderen.”

We hebben een ontwerp van decreet goedgekeurd in juni 2012. Dat heeft een hele procedure doorlopen en wordt nu behandeld door de sociale partners. Het komt dan terug naar de regering. Het zal eerstdaags aan het parlement worden overgemaakt, nog voor het zomerreces.

De Vlaamse Regering besliste daarin om in eerste instantie de samenwerking tussen de aanbieders van hbo5-opleidingen aan te passen, met als doel deze nog te versterken. We opteren dan ook niet om de eindverantwoordelijkheid van de hbo5-opleidingen over te dragen aan de hogescholen. Wel wordt gekozen om de huidige mogelijkheden tot samenwerking tussen hogescholen, de CVO's en secundaire scholen verpleegkunde intensiever te maken, beter te structureren en in te schrijven als financierings- of subsidiëeringsvoorwaarde.

Door te kiezen voor een meer intensieve samenwerking in plaats van een overheveling krijgen de verschillende instellingen de kans om naar elkaar toe te groeien, terwijl bij een bruske hervorming de inplanting en regionale spreiding van het bestaande aanbod, het laagdrempelige karakter en de aanwezige expertise verloren dreigen te gaan. De samenwerking wordt verplicht, een hbo5-opleiding zal enkel nog als een gezamenlijke opleiding kunnen worden aangeboden door een samenwerkingsverband van verschillende aanbieders. De samenwerking moet slagkrachtig zijn, uitgaan van ieders sterktes en gebaseerd zijn op de gelijkwaardigheid van de verschillende aanbieders. Ik ben van mening dat zo'n structurele samenwerking de versnippering van het landschap meer zal tegengaan en voor meer kwalitatieve hbo5-opleidingen zal zorgen dan de plotse integratie van deze opleidingen in de hogescholen.

Inzake de financiering heeft Toon Martens het mis. De middelen die we besteden aan hbo5-opleidingen binnen het volwassenenonderwijs en in het secundair, blijven behouden. Het voorontwerp van decreet bevat ook een groeipad. We gaan voor de financiering van de hbo5-opleidingen van 182.250 euro in 2014 naar meer dan 4 miljoen euro vanaf 2017.

Het HBO5-decreet bevat nog vele andere bepalingen. Die zullen we later ongetwijfeld nog tot in detail bespreken als het ontwerp van decreet wordt ingediend. Toon Martens heeft recht op zijn mening. De mening is na een uitvoerig debat in deze commissie al ter sprake gekomen. Op het veld is er grote consensus om de weg te kiezen die de regering voorstelt.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: U neemt de suggestie van Martens niet op in het ontwerp van decreet. U opteert voor de structurele samenwerking met de CVO's en niet voor een toebedeling van de verantwoordelijkheid van hbo5 aan de hogescholen.

Minister Pascal Smet: De exclusieve toebedeling.

De heer Boudewijn Bouckaert: Goed, niet voor de exclusieve toebedeling.

U kunt toch niet ontkennen dat Toon Martens een punt heeft? Hij pleit er niet voor om de regionale spreiding, een sterk aspect van het CVO, teniet te doen en alles fysiek te concentreren in de hogescholen. Dat is niet zijn bedoeling. Hij wil wel een complementariteit

van de CVO's en de hogescholen. De organisatie van het curriculum en het afnemen van examens zou naar de hogeschool verschuiven, wat tot een soort schaalvergroting zou leiden. Dat kan tot kwaliteitsverhoging leiden. Dat zegt u zelf over de hervorming van het middelbaar onderwijs.

Het hoger beroepsonderwijs wordt aangeboden door 55 CVO's en 8 secundaire scholen. In de paramedische sector is het beeld totaal anders, daar hebben we aparte instellingen. Voor de verpleegkundigen zouden we de zaken kunnen laten zoals ze zijn. Dat zit goed, dat is het geëigende niveau. Voor de CVO's zou schaalvergroting een positief effect kunnen hebben, namelijk minder versnippering van de middelen en een verhoging van kwaliteit.

U moet ook de voorgeschiedenis zien. De hogescholen zijn al geamputeerd van de academiserende opleidingen. Dit zou het verlies een beetje kunnen compenseren. De hogescholen zouden instaan voor de praktische beroepsvorming op bachelorniveau of met hbo5. Dat lijkt me een zeer rationele indeling van het Vlaamse onderwijslandschap. De regering legt hier te weinig durf aan de dag.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik steun uw keuze om de samenwerking tussen de aanbieders te stimuleren. Er zijn al hbo5-opleidingen. Er komen er nieuwe. Men wacht daarvoor op het decreet. Ik wil erop aandringen om zeker geen vertraging meer toe te staan. Het veld wacht al jaren op dat heel interessante niveau. Ook voor de leerlingen en studenten is het een ideale stap op de leerradde. Ik hoop echt dat we daar heel veel kansen kunnen creëren voor jongeren om hun talenten verder te ontwikkelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Boudewijn Bouckaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Yamila Idrissi tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de studie naar de overtuigingen van de schoolgaande jeugd in Vlaanderen
- 873 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten uit het onderzoek van het Jeugdonderzoeksplatform bij Antwerpse en Gentse scholieren
- 875 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beeldvorming van Vlaamse jongeren over allochtonen
- 907 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi: Minister, de resultaten van de studie van het Jeugdonderzoeksplatform (JOP), die u als minister van Onderwijs vorig jaar bestelde, werden bekend. De studie leverde diepgaand onderzoek op over de overtuiging van schoolgaande jongeren in de grote Vlaamse steden.

De resultaten waren niet meteen van dien aard om meteen over te gaan tot de orde van de dag. Zelf had u het over een "eerlijk en genuanceerd beeld van de leefwereld van de huidige generatie Antwerpse en Gentse jongeren". De cijfers wijzen op verschillende wereldbeelden, op verontrustende neigingen tot veralgemening bij sommige groepen jongeren over andere groepen jongeren.

Enkele opvallende vaststellingen waren onder meer dat een kleine helft, 45 procent, van de moslimgroep bij de jongeren een antisemitische overtuiging vertoont. Bijna een kwart, 23 procent, van dezelfde groep vindt geweld tegen homo's gerechtvaardigd. Maar ook aan de zijde van de 'Vlaamse' jongeren komen tendensen naar voren die onze aandacht verdienen. Zo vindt een vijfde van de niet-moslims bij de jongeren in Antwerpen en Gent dat moslims hun geloof niet vrij zouden mogen belijden. Terecht werd gesteld dat onze jongeren – vooral in de steden – dus niet te kampen hebben met een gebrek aan waarden en normen, zoals zo vaak wordt geponeerd, maar dat ze juist uitgaan van waarden en normen die haaks staan op de open, tolerante samenleving die wordt vooropgesteld.

Zonder alle jongeren over één kam te scheren en te beweren dat de jeugd 'verloren' zou zijn, moeten we ons toch ernstig bezinnen over deze resultaten. Geweld tegen homo's, seksisme of racisme zijn niet de uitingen van een radicale maar marginale achterhoede. Het zijn fenomenen die verankerd zitten in de overtuigingen van een significante minderheid van de stedelijke jeugd. Met andere woorden, een deel van de jongeren schrijft zich niet in in het open en tolerant maatschappijmodel waar wij allen voor staan.

De vooroordelen zitten langs beide kanten. Het is dus een naïeve gedachte om te veronderstellen dat de volwassenen van morgen de multiculturele samenleving, die een feit is, zullen ervaren als de realiteit, iets wat niet valt te ontkennen of waaraan niet valt te ontsnappen.

Minister, voor u als minister van Jeugd, Onderwijs en Gelijke Kansen is er meer dan werk aan de winkel. Onze steden zijn steeds globaler en diverser en dit brengt de nodige uitdagingen met zich mee. Deze spanningen en tegenstellingen worden door de bevolkingstoename in onze steden nog meer op scherp gesteld. Meer dan ooit is er nood aan het bouwen aan een gedeeld verhaal, een gedeelde identiteit die de complexiteit en de verschillen kan overstijgen. Vanuit een dergelijk gedeeld verhaal kan er worden gewerkt aan gemeenschappelijkheid en burgerschap.

Als nu vandaag blijkt dat de generatie van morgen de waarden die centraal staan in die open, tolerante samenleving niet delen of als 'eigen' ervaren, staan we voor een probleem. We mogen deze resultaten noch dramatiseren noch onderschatten. Het toont de kwetsbare plekken in onze manier van samenleven. Het is evident dat de problemen zich het eerst manifesteren in de stedelijke contexten. Het onderzoek toont ook dat dit soort problemen zichzelf niet oplost door gewoon te wachten op de volgende generatie.

Zoals ik al zei, minister, is er dringend nood aan een aanpak, en neen, we mogen niet alleen naar het onderwijs kijken. Diversiteit en gelijkwaardigheid dienen te worden gezien als een realiteit, en daar ligt een taak voor elk van ons. Jongeren mogen zich niet afkeren van de hedendaagse diverse realiteit. Zij moeten uitgroeien tot volwaardige burgers, die actief deel uitmaken van die diverse samenleving.

Minister, wat zijn uw bevindingen over deze studie? Denkt u dat er vandaag vanuit het beleid Onderwijs, Gelijke Kansen en Jeugd voldoende aandacht is voor deze problematiek? Op welke manier denkt u tegemoet te komen aan de hierboven geschetste uitdagingen? Vragen de resultaten van het onderzoek om een bijsturing van uw beleid? Zo ja, waar en hoe? Hoe zult u de hierboven geschetste problematiek aankaarten binnen uw verschillende beleidsdomeinen Onderwijs, Jeugd en Gelijke Kansen? Aangezien het hier om een gedeelde verantwoordelijkheid gaat, dringt een maatschappelijk debat zich op. Hoe zult u dit maatschappelijk debat voeden en/of organiseren? Zult u gesprekken aangaan met jongerenorganisaties, middenveld en religieuze verantwoordelijken?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Minister, u herinnert zich dat we hier bijna twee jaar geleden een zeer geanimeerde discussie hebben gevoerd over het onderwerp. Dat was vooral de schuld van de voorzitter op dat moment. Ik heb het verslag er eens op na gelezen.

Alle gekheid op een stokje, naar aanleiding van dat debat hebben we samen beslist om die studie uit breiden. U hebt die studie ook laten uitvoeren in andere grootsteden, om vergelijkingsmateriaal te hebben. Minister, u bent die belofte nagekomen.

Jammer genoeg zijn de resultaten even dramatisch, mag ik wel zeggen. Het is een goede zaak voor Brussel dat het zich niet geïsoleerd moet voelen, maar het is een zeer slechte zaak voor de jongeren in het algemeen in Vlaanderen.

Ik heb nog eens nagekeken wat de studie over Brussel aan citaten gaf. Toen was bij jongeren de mening algemeen verspreid dat Joden alles willen domineren, dat de meeste Joden denken dat ze beter zijn dan andere mensen, dat wanneer je met een Jood zaken doet, je extra alert moet zijn, dat Joden ophitsen tot oorlog en steeds anderen de schuld geven. Bij de uitbreiding van de studie zijn 3867 jongeren in Gent en in Antwerpen ondervraagd. Er zijn andere citaten, die gaan over homo's. Homofobie is een van de onderzochte thema's. We zien dat bij de allochtone groep van jongeren, liefst 23 procent daarvan geweld tegen homo's goedkeurt. Ik herhaal: 23 procent zegt niet alleen iets te hebben tegen homo's, maar zegt geweld tegen homo's goed te keuren. Ik vind dat totaal afschrikwekkend en onaanvaardbaar. Het is zeer verontrustend, want het gaat om de nieuwe generatie: het zijn scholieren tot 18 jaar die uit ons onderwijs komen. Dat vind ik een rampzalige eerste vaststelling uit die studie.

Ik ga voort met het aandachtspunt van mijn vraagstelling van twee jaar geleden, namelijk het antisemitisme. Ik citeer de onderzoekers zelf, die in hun conclusie zeggen: "Antisemitisme lijkt uit te groeien tot een onderdeel van de hedendaagse identiteit van moslimjongeren." Het gaat niet over geïsoleerde gevallen, niet over bepaalde extreme uitspraken waarbij men zegt dat men die jongeren moet sensibiliseren. Het gaat over het uitgroeien tot een onderdeel van de hedendaagse identiteit van moslimjongeren. Minister, ik denk dat dit ons allemaal hier aanwezig, choqueert, en dat is nog voorzichtig uitgedrukt. Een ander citaat dat al door de collega is aangehaald is dat bij 50 procent van de autochtone jongeren de overtuiging leeft dat andere godsdiensten niet vrij mogen worden beleefd. Dat is iets wat mij als liberaal tegen de borst stuit, want er is de vrijheid van geloofsbeleving.

Vorig jaar zei u tijdens het debat dat we geen vergelijkend materiaal hebben, dat we niet kunnen zien hoe we daarop verder moeten gaan, wat de verdere aanpak moet zijn, dat er geen systematisch onderzoek is en dat we geen vergelijking kunnen maken. Nu is die vergelijking wel mogelijk. Er is een studie in drie grootsteden in Vlaanderen, met gelijkaardige resultaten. De vraag is hoe we daar nu concreet mee verder zullen gaan.

Minister, tijdens de debatten vorige keer zei u dat u alles wat te maken heeft met burgerzin, participatie en onderwijs, zult evalueren en dat u eraan zult werken om dat te versterken. U zei dat er door ons terecht werd gesproken over de vakoverschrijdende eindtermen die misschien nog verder kunnen worden ontwikkeld. Ik weet dat u daar geen voorstander van bent, maar ik denk dat we voor bepaalde zaken toch moeten afstappen van de vrijblijvendheid. Er staat al veel in de eindtermen, er moet al worden gedebatteerd over wereldvrede enzovoort, maar ik denk dat de tijd er is om bepaalde zaken bij naam te noemen. Dan heb ik het bijvoorbeeld over de Holocaust, over de Endlösung, een belangrijk gedeelte van onze geschiedenis. Diverse getuigenissen komen naar boven dat er in bepaalde scholen bijvoorbeeld niet over zou kunnen worden gesproken. Net zoals ik vind dat er in alle scholen moet worden gesproken over de evolutie – een volledig ander debat – vind ik ook dat er in alle scholen in het kader van de eindtermen moet worden gesproken over de Holocaust, een belangrijk gedeelte van onze gemeenschappelijke geschiedenis.

Minister, hoe gaat u hiermee om? Twee jaar geleden zei u dat we geen vergelijkend materiaal hadden en dat we meer onderzoek moesten doen. De studies zijn er nu. In drie grootsteden zijn er hallucinante resultaten. Wat zult u doen als minister bevoegd voor het onderwijs, die dit even rampzalig vindt als toekomstbeeld dan al degenen die vandaag in de commissie aanwezig zijn? Wat zult u doen om de duidelijke toename van intolerantie en antisemitisme een halt toe te roepen? Kan dat bijvoorbeeld door een aanpassing van de vakoverschrijdende

eindtermen? U hebt vorige keer daarvoor de deur op een kier gezet. Bent u daartoe bereid? Welke acties zult u in de toekomst ondernemen?

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, mijn vraag is gesproken uit een onderzoek van Kaat Van Acker van de KU Leuven, waar het meer gaat over de perceptie van allochtone jongeren tegenover Vlaamse jongeren en omgekeerd.

Het blijkt dat Vlaamse jongeren die al negatief denken over jongeren van Marokkaanse of Turkse afkomst, vaak angstig en negatief reageren als ze met hen op school in contact komen. Vlaamse leerlingen die jongeren met een moslimachtergrond als een bedreiging ervaren voor de Vlaamse cultuur, vonden het gedrag van anderen onaangepast, hadden meer angst en reageerden ook vaker kwaad. Daarentegen bleek dat Vlaamse jongeren die zich meer bewust waren van het feit dat die minderheidsgroepen regelmatig gediscrimineerd worden, de contacten verrijkend en plezierig vonden.

Het onderzoek van mevrouw Van Acker gaf ook aan dat de beeldvorming van jongeren door de media te beïnvloeden is. Jongeren die artikels over discriminatie op de werkvloer lazen, bleken achteraf een stuk toleranter te staan tegenover allochtonen dan jongeren die artikels lazen over bijvoorbeeld eremoorden. De onderzoekster zou volgens De Standaard van 31 januari concluderen dat er meer evenwicht in de berichtgeving zou moeten zijn, zonder evenwel te zeggen dat kranten geen artikels over de problemen in moslimgroepen meer mogen schrijven. De strategische doelstelling 1 van de beleidsbrief Onderwijs 2012-2013 stipuleert: “Onderwijs moet open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen. Een brede basisvorming zorgt ervoor dat kinderen en jongeren hun toekomst zelf vorm kunnen geven. Daarom moet onderwijs eigenschappen als sociale vaardigheid, creativiteit, nieuwsgierigheid, gezondheid, kritische zin, respect, zorgzaamheid, zelfredzaamheid, een positief zelfbeeld, zin voor initiatief stimuleren.”

Jongeren voorbereiden op actief burgerschap is een van de operationele doelstellingen. Via de Koning Boudewijnstichting loopt nu ongeveer vijf jaar de ondersteuning van burgerschapseducatie. U gaf aan op basis van knelpunten, behoeften van scholen en leraren, belangrijke randvoorwaarden en de resultaten van het ICCS-onderzoek (International Children’s Continence Society) met alle betrokkenen de ondersteuning voor de komende jaren vorm te geven.

Een ander belangrijk aspect is mediawijsheid, waarbij in uitvoering van de conceptnota wordt ingezet op thema’s zoals omgaan met reclame en dergelijk meer. Via het innovatiefonds voor de lerarenopleidingen lanceert u een oproep om projecten mediawijsheid op te zetten. Het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid is in januari van start gegaan. Via dit centrum wil uw collega minister Lieten, mensen kritischer en bewuster leren omgaan met de gemediatiseerde samenleving. Het centrum zal onder meer concrete projecten initiëren voor diverse doelgroepen, zoals jongeren en leerkrachten. In het kader van het kenniscentrum wordt een online platform opgestart waarop allerhande informatie, kennis, methodieken en goede praktijken worden gedeeld met het werkveld en het brede publiek. Ook de beleidsbrief Gelijke Kansen haakt in op beeldvorming, waarbij de aanwezigheid van kansengroepen in de media op een niet-stereotyperende wijze wordt bevorderd en verder wordt ingezet op kwaliteit, gebruik en promotie van de expertendatabank voor journalisten.

Minister, mijn vragen gaan over dit onderzoek, dat een volledig ander onderzoek is dan waar de collega’s over hebben gesproken. Voorzitter, daarom had ik gevraagd om de vraag los te koppelen van de andere vragen: omdat het een andere inbreng is. Ik vond helemaal niet dat het dezelfde vraag was. Dit heeft niets te maken met wat de collega’s Idrissi en De Ridder naar voren hebben gebracht.

Minister, hebt u kennis genomen van het doctoraatsonderzoek van Kaat Van Acker? Welke conclusies koppelt u hieraan? Hebt u met uw collega minister Lieten over dit onderzoek gesproken? Wat waren de resultaten van dit overleg? Wat is de stand van zaken betreffende

het vormgeven van de ondersteuning aangaande burgerschapseducatie? Meent u dat een gevolg geven aan dit onderzoek past binnen de opdrachten van het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid? Bent u bereid om samen met uw collega minister Lieten te bekijken of het centrum in samenwerking met het onderwijsveld de resultaten van dit onderzoek zou kunnen opvolgen? Kunt u een stand van zaken geven betreffende de projecten mediawijsheid binnen de lerarenopleidingen?

De voorzitter: Mevrouw Zamouri, u moet er niet blijven over zeuren. Het is één grote problematiek: wat jongeren denken over andere jongeren. Het gaat over twee onderzoeken, maar het is qua vergadertechniek goed dat ze in één debat worden betrokken en dat de minister daar in één beweging op kan antwoorden. Het heeft geen zin om dat allemaal te gaan opdelen.

De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, ik kon in dit geanimeerde debat moeilijk afwezig blijven. De studie is mooi verdeeld. Mevrouw Idrissi heeft gefocust op één aspect, mevrouw De Ridder op een ander. Ik denk dat je dergelijke studies in de maatschappelijke context moet plaatsen. Quid of het toe te juichen is dat men soms mindere ideeën heeft over andere bevolkingsgroepen, moet je ook bekijken wanneer dergelijke zaken problematisch worden. Ik stel vast dat in onze samenleving de haat tegenover homo's in een bepaalde bevolkingsgroep en het homobashen vanwege een bepaald deel van een bevolkingsgroep, meer aanwezig is dan dat bijvoorbeeld moslims gebasht worden vanwege hun moslim-zijn.

De stellingen zijn ook duidelijk. Er zijn mensen die zeggen dat de moslims niet vrij hun geloof mogen beleven. Dan vind ik een stelling zoals 'geweld tegen homo's is gerechtvaardigd' toch een gradatie hoger dan die andere stelling. Het lijkt me trouwens goed dat in Vlaanderen ook de jongeren een gezonde kritische houding tegenover de islam mogen aannemen. Ik zie niet in waarom dat niet zou kunnen. Je moet die fenomenen uit de studie vastkoppelen aan de maatschappelijke context, en dan stel je vast dat bepaalde zaken uit die studie eigenlijk maatschappelijk erger zijn dan andere.

Er is het pleidooi om dit allemaal te gaan oplossen met het onderwijs. Ik weet niet of dat allemaal zoveel soelaas zal brengen, zeker wat betreft de houding van moslims ten aanzien van homo's en Joden. Ik denk dat je dan in de eerste plaats eens een gesprekje moet hebben met de imams. Het is natuurlijk vooral bij hen dat ze dat soort van meningen oppikken. Ze gaan die meningen niet in de school oppikken.

Mevrouw De Ridder, u stelt voor de Holocaust op te nemen in de eindtermen. Eigenlijk zou u dan de lijn moeten doortrekken: er zou op school dan niet alleen aandacht moeten worden besteed aan de Holocaust, maar ook aan het brede probleem van genocides in de geschiedenis van de mensheid. Er zijn immers ook nog andere genocides geweest. Dan denk ik aan de genocide op de Armeniërs begin vorige eeuw. We hebben allemaal zelf nog de tijd meegemaakt van de genocide in Rwanda. Er zijn meer aandachtspunten voor het onderwijs dan dat men gaat focussen op één bepaalde genocide.

Mevrouw Zamouri, in een democratie vind ik uw vraag pas razend gevaarlijk. U gewaagt van het beïnvloeden van de beeldvorming. Het lijkt me zeker niet de taak van het Kenniscentrum Mediawijsheid om beeldvorming te gaan beïnvloeden. Dan komen we al heel snel in een situatie terecht waarin men bepaalde feiten die in onze maatschappij gebeuren, onder de mat gaat vegen omdat ze een invloed hebben op de beeldvorming over een bepaalde bevolkingsgroep. Dat mag niet de opzet zijn van dat concept van mediawijsheid. Ik ben trouwens zeer enthousiast over het gebeuren met betrekking tot mediawijsheid. Zeker in de samenleving van vandaag, met steeds meer media, is daar nood aan. Het is echter niet wenselijk dat beeldvorming wordt gestuurd vanuit de politiek. Ik heb daarover trouwens al meermaals de degens gekruist met minister Lieten in de commissie Media. Toen ging het over de beeldvorming bij de openbare omroep. Ik blijf bij mijn stelling: dat past niet in een democratie.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Er zijn heel wat pertinente vragen gesteld. Er zijn ook een aantal pertinente waarheden gezegd. Dit toont, denk ik, alleen maar aan hoe moeilijk dit is. We proberen in onze samenleving via het onderwijs een aantal waarden mee te geven, maar die botsen soms op heel wat zaken die jongeren elders oppikken. Ik denk ook dat alles te maken heeft met respect vragen en respect opbrengen voor elkaar. Dit is een heel moeilijk debat. Dit zijn resultaten van jongeren die uit ons onderwijs komen. Er is de relativiteit van de maakbaarheid van een en ander. Dat toont alleen maar aan dat we dagelijks oog en oor moeten hebben voor het feit dat er verkeerde beelden ontstaan bij jonge mensen, onder meer over elkaar. We moeten aan de weg blijven timmeren, maar we moeten er goed van doordrongen zijn dat dit alles niet zo evident is en dat wat wij kunnen aanbrengen, ook maar een klein element is van het grote geheel aan invloeden waaraan jongeren onderhevig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik wil me aansluiten bij de vragen, en ook bij de laatste opmerking van de heer Van Dijck. Minister, ik ben nieuwsgierig naar uw antwoord over die burgerschapsvorming en die herinneringseducatie waarop mevrouw De Ridder doelde.

Ik wil even verwijzen naar onze bespreking van vorige week met het Vlaams Vredesinstituut. Ook daar werd de vaststelling gemaakt dat er in het algemeen soms toch wel geweld is bij jongeren. Hier is dat dan heel specifiek en heel sterk op stereotypes gericht. Welke initiatieven en welk beleid we ook ontwikkelen, aangezien het telkens over jonge mensen en nieuwe generaties gaat, zal zoiets altijd nodig blijven. Wij, als politici, hebben daar anderzijds ook wel een rol in te spelen. Collega's, dat is meteen een oproep aan u. Ik verwijs naar de manier waarop het politieke debat soms wordt gevoerd in de media. De scherpe tegenstellingen, die er moeten zijn, worden soms wat uitvergroet. We leven ook in een maatschappij waarin het er op heel veel vlakken vrij hard en ruw aan toe gaat. Dan moeten we niet verwachten dat jongeren vanzelf heel vredelievend met elkaar omgaan. We moeten dus zelf ook dagelijks met wat meer respect met elkaar omgaan.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer Wienen, ik wil een en ander verduidelijken. Ik hoop dat ik u goed heb begrepen. U spreekt over gradaties van vrijheden. Ik vind dat zeer gevaarlijk. Ik hoop dat u daarmee een verschil tussen woorden en daden bedoelt. Ik kan ermee leven dat u stelt dat woorden tegen mensen die anders denken, een ander geloof hebben of een andere seksuele geaardheid hebben, minder erg zijn dan daden. Als het echter gaat over een kruisbestuiving, dan zou ik dat onbegrijpelijk vinden. Ik hoop dat dit dan bij dezen is rechtgezet.

Het vermelden van de Holocaust in de leerboeken gebeurt natuurlijk nog niet nominatim. Er wordt wel verwezen naar vredeseducatie, naar onverdraagzaamheid, racisme enzovoort, maar ik denk dat het tijd is om bepaalde dingen echt bij naam te noemen. Dan heb ik het over het gewoon sec vernoemen van getrouwde homokoppels in leerboeken. Het alternatief is dat men die bladzijden eruit scheurt. Dat kan dan een sanctie uitlokken. Dan kan die school worden gesloten. Anderzijds zou men de Holocaust echt kunnen opnemen in de eindtermen. Die ruime begrippen zijn me te beperkt. Elke school vult die zelf in, en kan die dus ook niet invullen voor bepaalde doelgroepen. Ik zou echt bepaalde dingen er nominatim in willen zetten.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het besluit van professor emeritus Elchardus – emeriti zijn de interessantste mensen – was vrij frappant. Hij zei dat het idee van de gezellige smeltkroes een totaal romantische fictie blijkt te zijn. Ik heb dat vorige week ook vermeld in het debat over de hoofddoeken.

Veel van de dingen die uit die enquête zijn gebleken, zijn niet verrassend. Het enige wat verrast, is dat men geweld plegen op homoseksuelen toegelaten vindt. Dat is weer een stap

verder. We proberen met elkaar te leven, en als we dat niet kunnen, proberen we dan toch vreedzaam naast elkaar te leven. Dat is de eerste stap in de civiele maatschappij: vreedzaam naast elkaar leven, in de hoop dat we ooit geïntegreerd met elkaar kunnen leven. Die eerste stap wordt echter volledig doorkruist als men stelt dat geweld toegelaten is. De ‘passage à l’acte’ wordt goedgekeurd. Dat de drempel om geweld te plegen, puur vanwege een seksuele geaardheid, omlaag wordt getrokken, baart me bijzonder veel zorgen.

Mijnheer Wienen, ik deel niet uw mening wat de Holocaust betreft. Het is natuurlijk zo dat er heel veel genocides zijn geweest in de menselijke geschiedenis. Zo is de Vendée, een katholieke regio in Frankrijk, door de republikeinse troepen bijna volledig uitgeroeid. Er is in Frankrijk dan ook een discussie over de vraag of dit een ‘massacre’ of een ‘génocide’ is geweest. De Holocaust heeft echter een speciaal statuut, in die zin dat hij bij wijze van spreken naast de deur is gebeurd en dus een deel is van onze eigen geschiedenis. Het is ook aangericht door een ‘geciviliseerd’ land. Bovendien blijft heel de discussie over de Holocaust voortwoekeren. Vorige week kwam ik toevallig op de website Radio Islam terecht. U moet dat eens lezen: dat is één lange negatie van de Holocaust. Dat negationisme over een van de grootste misdaden tegen de mensheid naast onze deur circuleert dus steeds maar verder. Ik steun mevrouw De Ridder dus op dat vlak: we moeten dat toch wel een speciaal statuut geven in ons onderwijs.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, mevrouw De Ridder, ik ben blij dat u hebt verwezen naar de belofte die ik ben nagekomen. We hebben destijds gezegd, toen het ging over Brussel, dat het belangrijk was om dat ook te doen voor Antwerpen en Gent. We hebben dat dan ook gedaan. Het lijkt me nu vooral ook interessant dat dit de komende jaren met een zekere regelmaat wordt herhaald. Op die manier zullen we hopelijk een evolutie kunnen zien. Ik hoed me voor uitspraken dat het vroeger beter of minder was. Ik meen dat we dat gewoon niet zo goed weten.

Er lijkt me wel een positieve evolutie te zijn als het gaat over homotolerantie in de moslimgemeenschap, waarmee ik niet wil zeggen dat er geen problemen zijn. Die evolutie moeten we niet ontkennen. Er komen ook wel wat duidelijkere gevallen van geweld naar buiten. Dat zal ik ook niet ontkennen. Het is echter nog altijd een kwestie van genuanceerdheid, zonder dat we dat willen vergoelijken of minimaliseren.

Mevrouw De Ridder, en iedereen die zich in dezelfde zin heeft uitgelaten, heeft immers gelijk: de vaststellingen zijn duidelijk ernstig. Wat we in Brussel hebben vastgesteld, stellen we ook in Antwerpen en in Gent vast. Het is al goed en belangrijk dat we als samenleving vinden dat dit ernstig is, en dat wordt gevraagd daar iets aan te doen. Er is misschien een tijd geweest waarin we dat niet ernstig zouden hebben gevonden.

Belangrijk is ook dat men bij het JOP-onderzoek niet alleen naar houdingen kijkt, maar ook naar sociale afstanden tussen mensen van verschillende culturen. Immers, of we dat nu willen of niet, we zullen moeten samenleven. Het is dus heel belangrijk om de afstanden die er zijn en die het samenleven onmogelijk of moeilijk maken, goed te kunnen inschatten. Dat levert heel interessante gegevens op. Het is weliswaar een momentopname, maar nogmaals, in de toekomst moeten we dat blijven doen en de vergelijking blijven maken. Dat zullen we trouwens ook doen. Men moet kunnen vergelijken met ander onderzoek dat op diverse tijdstippen en plaatsen, maar met hetzelfde onderzoeksdesign is gebeurd.

Zonder dit te willen minimaliseren, moet ik ook aangeven dat dit altijd met de nodige omzichtigheid moet worden geïnterpreteerd. Ook de onderzoekers geven zelf op diverse plaatsen aan dat de causaliteit van de relaties niet altijd duidelijk is, en dat er soms wel verder onderzoek nodig is om vaststellingen te kunnen verdiepen en verifiëren, of om oorzakelijke verbanden te kunnen leggen, en vooral ook om te begrijpen waarom jongeren deze of gene antwoorden geven. Als we dat begrijpen, kunnen we immers ook veel effectiever optreden.

Wat me wel heeft verbaasd, zijn de vaststellingen dat de scholen en de leraren geen impact zouden hebben op het schoolwelbevinden van de jongeren en dat de materiële situatie van het gezin waarin jongeren opgroeien evenmin een effect heeft. Die laatste bevinding roept toch heel wat vragen op, niet alleen bij mij, maar ook bij professor Elchardus zelf. Die bevinding wordt immers tegengesproken door heel wat ander Vlaams en internationaal onderzoek. Dat is een concreet voorbeeld dat aantoont dat we dat met enige voorzichtigheid moeten bekijken en verder moeten gaan.

Het onderzoek reikt echter inderdaad, samen met diverse onderzoeken die de afgelopen maanden werden gepubliceerd, een veelheid aan argumenten aan om ook in het onderwijs sterker werk te maken van diversiteitscompetenties. Ook het verenigingsleven, het jeugdwerk, cultuur, sport, het sociaal beleid, het stedenbeleid, het integratiebeleid, de media enzovoort hebben echter een belangrijke verantwoordelijkheid. Werken aan verdraagzaamheid is geen eenvoudige opgave en moet op geëigende manieren in elke sector apart worden bekeken. Het onderzoek leert ons bijvoorbeeld dat gemengde scholen, gemengde buurten, contact met de Nederlandse taal en de Nederlandstalige cultuur bijdragen tot meer openheid en dat ook actieve participatie in verenigingen die kan bewerkstelligen. Dat is dan ook een verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering. Wat ik ook heel duidelijk heb gelezen in dat onderzoek, is dat veel nieuwe Belgische jongeren de school als een ongelooflijke kans zien om vooruit te gaan in het leven en dingen te leren. Ik vind het wat jammer dat dit hier vandaag niet wordt gemeld. Dat heb ik niet gehoord bij de vraagstelling. We gaan er vaak iets te gemakkelijk van uit dat jongeren van Marokkaanse of Turkse origine dat niet zien, terwijl dit onderzoek toch heel duidelijk aantoont dat ze dat zelf wél zien. Dat is een ongelooflijke kans. Dat toont aan dat de verwachtingen van leerkrachten, die toch heel vaak ook de resultaten van leerlingen mee bepalen, veel groter mogen zijn, ook als het gaat over die jongeren.

Ik heb uiteraard het doctoraat van Kaat Van Acker bekeken en laten bekijken. Er is hier al gezegd wat daaruit is gekomen. Ik hoef dat dan ook niet te herhalen. Als we die inhoudsanalyses van kranten en partijprogramma's bekijken, dan lijkt het me belangrijk erop te wijzen dat men zich daarin voornamelijk toespitst op religie en cultuur, dat de relatie tussen de beide bevolkingsgroepen heel vaak wordt geproblematiseerd, dat de verantwoordelijkheid hoofdzakelijk bij de minderheidsgroepen wordt gelegd. Dat is een discours dat dan soms ook vooroordelen herbevestigt. Daar moeten we ook aandacht voor hebben. Ik ben dan ook blij dat deze vraag werd gesteld. Het discours van islamitische culturen als bedreiging voor de Vlaamse cultuur klinkt door in 70,6 procent van de opiniestukken over cultuur, religie en integratie in De Standaard en in 80 procent van die in Het Laatste Nieuws. Op een vergelijkbare wijze wordt het beeld opgehangen dat deze minderheidsgroepen een bedreiging voor de welvaart vormen. Ze zouden immers niet willen of kunnen bijdragen.

Soms staat in de kranten en in de partijprogramma's ook een alternatief vertoog. Dat is echter minder dominant aanwezig. Dat vertoog benadrukt, in tegenstelling tot het beeld van de minderheden als bedreigende factor, dat het een onjuist stigmatiserend beeld betreft. Dit is echter minder vaak te vinden.

Ik geef even een voorbeeld. Ik ontmoet veel jongeren in scholen en in jeugdverenigingen. Veel jonge Turkse en Marokkaanse Belgen zijn gekleed zoals wij, ze praten en denken zoals wij. Ik vind het jammer dat ik die grote groep nooit in de media zie. Ze zijn er nochtans. Vaak gaat het om jongeren die zelf tegen vooroordelen hebben moeten opboksen.

Ik weet niet of iedereen het verhaal kent van die Marokkaanse modeontwerpster. Mevrouw Idrissi heeft in dit verband nog een activiteit georganiseerd. Hoewel het een partijactiviteit was, stond dit initiatief met betrekking tot het ondernemen in de stad open voor iedereen. Niet alle aanwezigen waren leden van sp.a. Het verhaal van die vrouw, Rashida geheten, was hallucinant. Het heeft trouwens ook in de kranten gestaan. Het gaat om iemand die zich volledig inschrijft en wil meedoen. Ze wordt echter niet goed behandeld. Ze heeft te horen gekregen dat de Dansaertstraat niets voor haar is. Ze heeft te horen gekregen dat ze niet in de

Louisawijk terecht. Ze zou met haar kleding beter naar ergens anders gaan. Ze heeft voortdurend een stereotypebevestigend discours te horen gekregen.

Dit is heel moeilijk. Aangezien voortdurend op de problemen en niet op de opportuniteiten wordt gehamerd, is dit echter ook begrijpelijk. We moeten ons hiervan zeer bewust zijn. Op een bepaald ogenblik worden de Marokkaanse en Turkse Belgen in een rol geduwd.

Dat is ook met het hoofddoekendebat gebeurd. We hoeven dat debat nu niet te voeren. De hoofddoek is van een religieus symbool een identiteitssymbool geworden. Het is om de verkeerde redenen bijna een teken van verzet geworden. Daar wordt voortdurend op gehamerd.

Ik kijk ook naar de moslimgemeenschap zelf. Heel wat moslimjongeren staan tolerant tegenover holebi's. Dat zijn niet noodzakelijk allemaal zelf homo's. We horen hen echter amper aan het woord.

Ik geef nog een ander voorbeeld. Mevrouw Zamouri hanteert in dit verband een duidelijk discours. Als ze voor een televisieprogramma op de nationale omroep wordt geïnterviewd, worden die beelden niet uitgezonden. Het programma ging over geweld ten aanzien van holebi's. Ik vraag me af waarom dat gebeurt. Dat is niet normaal. Normaal gezien, gaat het om goede programma's. Mensen die ooit van elders zijn gekomen en nu volwaardig Belg zijn, komen uit een gemeenschap die problematiserend is en onze aandacht vergt. Ze komen echter niet aan het woord. Dergelijke voorbeelden versterken het beeld telkens weer.

Ik hoop dat ik niet verkeerd word begrepen. Ik wil niets ontkennen of minimaliseren. Iedereen in deze commissie kent me daar goed genoeg voor om dat te weten. Ik stel vast dat de berichtgeving en de wijze waarop wordt gepraat, er voortdurend op zijn gericht vooroordelen en soms ook reële feiten te bevestigen. De andere kant van de medaille, de moedige mensen die soms tegen die gemeenschap ingaan, horen we niet of veel te weinig. Hun bijdragen passen immers niet in de verhaallijn die op dat ogenblik in de mode is. Ik vind dat jammer. In een volwassen samenleving moet dat kunnen. Dat betekent niet dat we onze kop in het zand steken of de problemen ontkennen.

Het doctoraat toont aan dat de perspectieven een heel belangrijke invloed op de houding en het gedrag van autochtone jongeren hebben. Ik wil die term eigenlijk niet eens gebruiken. Het gaat om Vlaamse of Waalse Belgen. De wederzijdse verantwoordelijkheid en het onderkennen van de discriminatie maken het verschil in de verwachtingen en de ervaringen van de nieuwe Belgen. De school en de brede samenleving moeten daaraan werken.

Wat de attitudevorming betreft, is de school een van de belangrijke spelers. Ik verwijs in dit verband naar een grootschalig internationaal onderzoeksproject, Youth in Europe, dat in België onder meer wordt getrokken door de onderzoeksgroep waar mevrouw Van Acker deel van uitmaakt en dat door mij wordt gesteund.

In dit onderzoek wordt bij een representatieve groep van scholieren in Vlaanderen onder meer gekeken hoe de diversiteitsperspectieven van de scholier, de klastitularis en het schoolbeleid met het welbevinden en de prestaties van jongeren uit minderheidsgroepen samenhangen. In de toekomst zullen we hier nog betere informatie over krijgen.

Ik heb het onderzoek van mevrouw Van Acker nog niet met minister Lieten besproken.

Het Vlaams Jeugdbeleidsplan bevat een aantal duidelijke strategische en operationele doelstellingen. Aangezien we het daar in het verleden al over hebben gehad, hoef ik dat nu niet te herhalen.

Het is ook belangrijk dat het jeugdwerk voor een open en doelgericht aanbod zorgt. Ik was gisteren in Mechelen en ik werd aangesproken door een jonge Marokkaanse Belg die voor de stedelijke jeugddienst werkt en die ook aan scholen verbonden is. Hij was zich heel bewust van de problematiek en stak zijn kop niet in het zand. Hij wil hier echt iets aan doen. Het is heel jammer dat we die mensen niet zien.

We werken samen met het kenniscentrum Dēmos, dat nieuwe en inspirerende mogelijkheden voor interculturaliteit in de jeugd- en sportsector uitwerkt. Op 9 mei 2012 heeft Formaat+ plaatsgevonden. Dat is een studiedag over het allochtoon jeugdwerk. We hebben het Platform Allochtone Jeugd een nominale subsidie toegekend om hieraan te werken. Het Jongerenpact bevat een passage over verdraagzaamheid. In het licht van een traject waar ik momenteel aan werk, zal ik een oproep over de holebi- en genderproblematiek lanceren die vooral tot jongeren in de moslimgemeenschap en in de strikt katholieke gemeenschap is gericht. Het is de bedoeling een specifieke, doelgerichte campagne op poten te zetten die echt aan de vooroordelen werkt. Het gaat niet om een algemene campagne die oproept tot respect. Deze campagne moet echt op de oorzaken inwerken. Het is nochtans niet altijd even duidelijk waarom iemand bepaalde opinies heeft of bepaalde daden stelt. Daarnaast zijn er nog heel wat Europese initiatieven. Ik weet dat dit een uitvoerig antwoord is. Het gaat dan ook om een heel uitvoerig thema.

Een van de relevantste vaststellingen van de onderzoekers met betrekking tot het onderwijsbeleid is dat gemengde scholen en gemengde buurten duidelijk tot meer openheid bijdragen. We moeten inzetten op een gezonde sociale mix in onze scholen. Met het Inschrijvingsdecreet hebben we dat al gedaan. Dat is een sleutel. We moeten een segregatie in onze steden trachten te vermijden. Het is dan ook belangrijk ernaar te streven dat onze scholen een afspiegeling vormen van onze samenleving of van de buurt waarin ze gelegen zijn. Dat is niet altijd evident.

We moeten het traditionele conservatisme wegwerken dat bij een gedeelte van de jongeren aanwezig is. We merken dat de niet-moslimleerlingen die een traditioneel, conservatief, autoritair en op homogeniteit gericht beeld van de samenleving hebben, vaak de jongeren met antimoslimgevoelens zijn. De moslimleerlingen die deze houding delen, blijken ook etnocentrisch en onverdraagzaam te zijn. De jongeren die autoritaire relaties verwerpen, die voor gendergelijkheid en tegen genderstereotypering zijn en die het recht op seksuele voorkeur verdedigen, stellen zich veel minder negatief op ten aanzien van moslims.

We mogen niet vergeten dat de overtuigingen en de ideeën van jongeren grotendeels een afspiegeling vormen van de dominante overtuigingen en beelden in hun omgeving en in de ruime samenleving.

Wat de aanpassing van de eindtermen betreft, mogen we niet over één nacht ijs gaan. Dergelijke aanpassingen worden meestal op een grootschalige en wetenschappelijk onderbouwde evaluatie gebaseerd. Dat is ook in 2010 gebeurd.

Ik heb al eerder vermeld, onder meer tijdens discussies over de hervorming van het secundair onderwijs, dat alles wat met burgerzin te maken heeft, moet worden versterkt. We moeten opnieuw over het concept van vakoverschrijdende eindtermen nadenken. Momenteel is hier enkel een inspanningsverbintenis aan verbonden. Er is geen resultaatsverbintenis. In de scholen is er vaak een probleem betreffende het eigenaarschap. Dat is een issue dat tijdens de gesprekken over de hervorming van het secundair onderwijs in zijn geheel aan bod zal komen.

Wat de Holocaust betreft, hebben de onderwijskoepels en deze commissie al duidelijk laten horen dat dit onderwerp in een ruimer historisch, politiek en sociaal kader moet worden geplaatst. We mogen geen eenduidige definitie opleggen. We moeten dat in een ruimere context bekijken.

De eindtermen met betrekking tot geschiedenis en herinneringseducatie komen vooral in de leerplannen voor geschiedenis of voor levensbeschouwelijk onderricht aan bod. Dit wordt in veel scholen als aandacht voor de Holocaust vertaald.

België heeft trouwens het voorzitterschap van de International Task Force for Cooperation on Holocaust Education opgenomen. We hebben het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie gevraagd een film met praktijkvoorbeelden in verband met de Holocaust en herinneringseducatie in het basisonderwijs en het secundair onderwijs en in de lerarenopleidingen op te nemen. Het hoog aantal school- en klasbezoeken aan sites als het Joods

Museum van Deportatie en Verzet, de Kazerne Dossin of het Fort van Breendonk toont aan dat het onderwijs hier ruim aandacht aan besteedt.

Ik ben me ervan bewust dat een aantal commissieleden, waaronder mevrouw Poleyn en mevrouw Vanderpoorten, momenteel werken aan een voorstel van resolutie van de meerderheid en de oppositie betreffende het stimuleren van het bezoek aan de ‘Kazerne Dossin: Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten’ door jongeren uit Vlaanderen. Ik denk dat het voorstel van resolutie er nog niet is, maar ik heb al de opdracht gegeven. Zodra het voorstel van resolutie is goedgekeurd, zal ik samen met de hoofden van de onderwijsaanbieders alle scholen aanschrijven om daaraan gevolg te geven en hen eraan herinneren waar ze al het materiaal kunnen vinden. Ik engageer me al om dat te doen, zodra u eensgezindheid hebt.

Ik kan nog vele zaken opsommen. Zo hebben we het initiatief burgerschapsvorming met de Koning Boudewijnstichting. Weldra zullen we ook het Participatiedecreet in de scholen voorleggen. Dat is gestart. We hebben heel de eeuwherdenking van WO I. Ook dat zal een duidelijk aanknopingspunt bieden.

We werken inderdaad samen met minister Lieten aan mediawijsheid. Dat kan daar aan bod komen. Het departement Onderwijs en de Canon Cultuurcel zijn, naast het beleidsdomein Media, vertegenwoordigd in de stuurgroep. Zij kunnen het daar op de agenda plaatsen.

Wat de projecten mediawijsheid binnen de lerarenopleidingen betreft, is het zo dat in het Innovatiefonds mediawijsheid een van de thema's was waarvoor projectvoorstellen konden worden ingediend. Voor dit thema werden negen projecten ingediend en twee daarvan worden effectief gefinancierd. Het gaat om een project ‘Word onder-media-wijzer’. De hoofdaanvrager is de HUB. Zij willen inspelen op de beperkte plaats die mediawijsheid tot nu toe inneemt in de curricula. Ze krijgen afgerond 110.000 euro. Het tweede project is ‘Mediawijs onderwijs met Media Didactica’. De hoofdaanvrager is de Universiteit Antwerpen. Het doel is om een raamwerk te ontwikkelen voor mediawijsheid in de lerarenopleiding. Daar gaat ook afgerond 100.000 euro naartoe.

Samengevat ben ik heel blij met de vragen, ook omdat er een unanieme bezorgdheid over is. We moeten het verder opvolgen. Er ligt heel veel werk op de planken, voor iedereen in de samenleving, vanuit zijn domein. We moeten onze kop niet in het zand steken. We moeten keihard zijn tegen onverdraagzaamheid, maar ook heel open staan voor de goede voorbeelden, die kunnen bijdragen tot een mentaliteitswijziging in de moslimgemeenschap, die ook niet uniform is.

Ik heb hierover ook gesproken met de Marokkaanse minister, niet alleen voor Marokkanen in het buitenland, maar ook bevoegd voor islamitische aangelegenheden. Dat is belangrijk, mevrouw Brusseel, omdat zij toch wel enige invloed hebben op de moslimgemeenschap in ons land. Ik heb uitdrukkelijk de kwestie aangehaald van jongeren die onder de naam van de islam zedenpolitie willen spelen, tegenover vrouwen en holebi-jongeren. Ik was heel blij dat de Marokkaanse minister dat duidelijk veroordeelde en bereid was om te kijken, zoals de vertegenwoordigers van de Moslimexecutieve ook al tegenover mij hebben geuit, hoe we daaraan samen kunnen werken.

Binnenkort zullen we een oproep lanceren in het kader van de uitvoering van het Jongerenpact en willen we toch heel wat geld ter beschikking stellen. Dat concrete project kan ook een stap zijn om daaraan te werken, om tot een gedragswijziging te komen.

Mevrouw Ann Brusseel: Dat was niet de minister die weigerde om mevrouw Turtelboom de hand te schudden, neem ik aan.

Mevrouw Yamila Idrissi: Laat ons nu vooral niet verwijzen naar dat incident.

Minister Pascal Smet: Ik heb nu ook de ware feiten gehoord, van Belgische en Marokkaanse kant. Ik zou daar niet over beginnen, mevrouw Brusseel.

Mevrouw Yamila Idrissi: Dank u wel, minister, voor uw zeer omstandig antwoord en voor uw visie, die ik deel. Ik ben heel blij dat u nuances in het debat brengt en dat u ook de positieve elementen die uit de studie komen, vermeldt, bijvoorbeeld dat jongeren geloven in het onderwijs, om hun toekomst mee vorm te geven.

Ik vind dat u een beetje te bescheiden bent. We hebben het federale actieplan over onder andere homobashing, waaraan u ook een bijdrage hebt geleverd. Ik verwacht eerlijk gezegd wel veel van dat actieplan. Het is de eerste keer dat er zo'n plan is gemaakt in België. Ook verwacht ik veel van de imamopleiding. We hebben een resolutie goedgekeurd in dit parlement waarin we duidelijk aangeven dat we in Vlaanderen ook zo'n opleiding nodig hebben. Daar kan een Europese islam worden gegeven, zodat jongeren andere denkbeelden krijgen. Minister, die elementen mogen ook wel naar voren worden gebracht.

Ik volg u helemaal in verband met de beeldvorming. Vaak is dat een tunnelvisie. Er worden bepaalde mensen of items uitgelicht, omdat het sexy is of verkoopt in de media, maar we krijgen daardoor een heel vertekend beeld.

Ik geloof in het onderwijs, maar je ziet vaak dat de kansen van jongeren worden gefnuikt, zodra ze op de arbeidsmarkt komen met het diploma en het geloof om het te maken in de samenleving. Gisteren of eergisteren stond er nog een opiniestuk in De Morgen over discriminatie op de werkvloer. Een hele groep jongeren wordt buitengesloten. Dat is een belangrijk element. Als je jongeren niet insluit, als je jongeren hoop geeft om ze er op het einde van de rit af te rijden, krijg je frustratie en woede en dat gaat zich op een of andere manier negatief uiten.

Mevrouw Annick De Ridder: Dank u, minister, voor uw antwoord. Ik kan me geen dingen herinneren uit uw uiteenzetting waar ik het niet mee eens ben. Ik vond het veelbelovend, en ik wachtte en wachtte op het sluitstuk, maar het kwam niet.

Ik begrijp dat we dat de komende jaren moeten herhalen, dat we een lijn moeten kunnen trekken en dat we moeten kunnen vergelijken en meten of het beter wordt, hopelijk. We hebben in 2011 al de discussie gehad. U zegt nu dat er geen resultaatsverbintenis is. Het is een middelenverbintenis. U wilt bekijken wat mogelijk is. Ik zou het u graag concreter horen stellen.

In 2010 waren er de hervorming en de aanpassing. Als ik me niet vergis, heb ik dit toen ook al naar voren gebracht en er al naar gestreefd om onder andere de Holocaust nominatim op te nemen. Toen was het ook al bekend. We zijn nu bijna drie jaar verder. Ik zou graag hebben dat u iets geeft, iets meer: een timing, we denken dan te landen of we starten dan gesprekken op met het onderwijsveld. Nu blijft het een analyse die we delen, een bekommernis. We delen ook grotendeels de manier waarop u hiermee wilt omgaan, maar ik zou het graag concreter willen.

U zegt dat u gaat nadenken over de vakoverschrijdende eindtermen, dat u het meeneemt in de grote hervorming van het secundair onderwijs en dat u het verder opvolgt. Dat vind ik jammer, het kan sterker worden uitgedrukt, zonder dat u inderdaad over één nacht ijs moet gaan. Dat is helemaal niet mijn vraag.

Ik grijp even terug naar uw antwoord van vorige keer. Kunt u voor mijn eerste bijkomende vraag mij nu iets duidelijker of iets proactiever overtuigen dat u gaat optreden? In uw antwoord van vorige keer zei u dat u weldra met een werkgroep zou starten om in de steden na te gaan hoe het basisonderwijs moet worden aangepakt. Ik ben geen vast lid van deze commissie, dus het kan zijn dat dit al besproken is. Is die werkgroep inmiddels opgestart? *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

U zei toen: "Alles wat met burgerzin en participatie te maken heeft, zullen we evalueren. We werken er ook aan om dat te versterken. We starten weldra met een werkgroep om in de

steden te kijken hoe we in het basisonderwijs dat onderwijs zullen aanpakken. Ik heb er al over gesproken in de commissie Onderwijs”.

Minister Pascal Smet: Dat is zo. Ook in Antwerpen zijn drie scholen geselecteerd.

Mevrouw Annick De Ridder: De scholen zijn dus geselecteerd. De werkgroep loopt.

Minister Pascal Smet: Het project loopt. Het heeft natuurlijk wat tijd nodig. Ze zijn bezig met de manier waarop in het basisonderwijs les zal worden gegeven, grondig te onderzoeken vanuit het referentiekader ‘culturele achtergrond van kinderen’. Er zijn drie scholen in Antwerpen, drie in Brussel, drie in Gent en drie in de Mijnstreek mee bezig. Er is wetenschappelijke begeleiding. Er is een nulmeting. En het project zal een paar jaar duren. We trekken er ieder jaar iets minder dan een miljoen euro extra voor uit.

Mevrouw Annick De Ridder: Mevrouw Idrissi, u sleurt er dingen bij die hier niet thuishoren en die voor mij een evidentie zijn. Ik geef u dus gelijk. U spreekt over inclusief beleid en iedereen kansen geven. Ik hoop dat niemand hier zich daartegen verzet. Het is iets waar iedereen van overtuigd is. *(Opmerkingen van mevrouw Yamila Idrissi)*

Het is een debat dat moet worden gevoerd. Absoluut. Dat je alle jongeren kansen moet geven op de arbeidsmarkt en in onderwijs: absoluut. Maar heeft het iets te maken met het feit dat 25 procent van bepaalde groepen jongeren geweld tegen homo’s normaal vindt? Neen, dat staat hier los van. Heeft het iets te maken met het feit dat 50 procent van de autochtone jongeren vindt dat vrije godsdienstbeleving niet kan? Neen, dat staat hier los van. Ik vind de vermenging van die twee debatten zeer gevaarlijk, temeer omdat ik denk dat het een debat is waar iedereen het over eens is.

Minister, als u nog iets concreter zou kunnen zijn, zou u van mij misschien een gelukkig mens maken.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, ik ben blij met uw geloof in de jongeren, in de schoolgaande jeugd. Wat ik absoluut niet beoogde met mijn vraag – die vooral ging over hoe autochtone en allochtone jongeren in de media verschijnen –, was dat er een valse beeldvorming zou worden gebracht. Je moet de dingen bij naam noemen. Als er problemen zijn, willen we dat weten. Als er geen problemen zijn en als het goed gaat met een bepaalde minderheid, dan wil ik dat ook weten. Anders verglijden we in een maatschappij waarin men vol haat tegenover elkaar staat. Het is dus zeker niet de bedoeling om aan valse beeldvorming te doen.

Minister, u zei dat u naar aanleiding van het onderzoek geen contact had opgenomen met minister Lieten. Ik denk dat uw beleid veel slagkrachtiger zal zijn als u wel contact zou opnemen, want alleen kunt u het probleem niet aan. Elk probleem is transversaal.

Minister, ik ben ook blij te horen dat u voor de projecten ‘Mediawijsheid’ in de lerarenopleiding van Brussel en Antwerpen een subsidie hebt gegeven. Ik kijk ernaar uit wat die onderwijsinstellingen er mee zullen doen. Toch zijn er gemiste kansen. U sprak over een contact met een minister voor Islamitische... weet ik wat.

Minister Pascal Smet: Minister voor Islamitische Aangelegenheden.

Mevrouw Khadija Zamouri: Ik wist zelfs niet dat daar een minister voor was.

Minister Pascal Smet: Deze minister wordt rechtstreeks door de koning aangeduid.

Mevrouw Khadija Zamouri: Het is goed dat u dat gedaan hebt, omdat heel veel realiteiten kunnen worden afgetoetst aan elkaar. Het is interessant wat mevrouw Idrissi zei: het is belangrijk om snel werk te maken van de universitaire opleiding voor islamitische wetenschappen die gestoeld is op westerse waarden. We hebben de resolutie van de heer Sannen hier al besproken, maar het is windstil.

Minister Pascal Smet: We zijn daarmee bezig. We zijn ook naar Nederland geweest. U hebt misschien gemerkt dat Nederland dat gaat afbouwen. Ik heb erover gesproken met de Marokkaanse minister. Er is een piste, maar ik ga nog niet vertellen welke. We zijn het niet vergeten en laten het niet liggen.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, als iedereen tevreden is met het antwoord van de minister, dan moet er toch iemand zijn die niet tevreden is met het antwoord van de minister.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik ben nog niet helemaal tevreden, maar het zal nog komen.

De heer Wim Wienen: Ik ga mijn repliek uittrekken in een paar details, die ik wil meegeven om verder over na te denken. Ik heb ook een meer fundamentele kritiek op iets wat ik hier vandaag gehoord heb.

Mevrouw De Ridder, het ging vooral over: wat is erger, een stelling verkondigen of geweld plegen? Ik denk dat geweld plegen toch zwaarder weegt. Een homoseksueel de huid vol schelden, kan absoluut niet, maar het zou erger zijn als zijn oogkas werd gebroken.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik dacht dat u moslims en homo's begon te vergelijken.

De heer Wim Wienen: Neen, dat was zeker niet het geval.

Mevrouw De Ridder, als jongeren in Vlaanderen, Vlamingen, vinden dat vrijheid van godsdienst niet kan, dan is dat inderdaad een probleem. Maar dat hebben ze niet verklaard. Ze hebben verklaard dat de beleving van de islam in dit land niet kan. Dat is een belangrijke nuance. Ik ben geen jurist.

Mevrouw Annick De Ridder: Dat is toch net hetzelfde.

De heer Wim Wienen: Dat is niet hetzelfde. U bent jurist, ik ben dat niet. Ik heb maar een basisopleiding recht gehad, maar u weet dat rechten ook niet absoluut zijn. Er is vrijheid van godsdienstbeleving, maar als die bepaalde godsdienst de andere basisrechten van onze samenleving ondergraaft en stelselmatig ondergraaft, dan is ...

Mevrouw Annick De Ridder: U zegt dus dat de islam niet onder de vrije godsdienstbeleving valt?

De heer Wim Wienen: Als de islam – en dat is voor een stuk zo – de waarden en normen en vooral grondrechten van onze samenleving ondergraaft, dan is het voor mij problematisch om de islam als een vrije godsdienstbeleving te hebben. Het is hetzelfde met vrije meningsuiting. Je kunt een racistische mening hebben over iets, maar die kun je in onze samenleving ook niet uiten.

Mevrouw Yamila Idrissi: De meningen van uw partij over de islam zijn al genoeg bekend. U hoeft ze niet opnieuw te herhalen.

De heer Wim Wienen: Mijnheer Bouckaert, u hebt gelijk wanneer u zegt dat de Holocaust, alleszins zeker in ons land, een speciaal statuut heeft, anders dan andere genocides, al was het maar omdat het zich ook in ons land heeft afgespeeld. De Holocaust was ook algemeen. Er is geen enkele politieke strekking in Vlaanderen die geen mensen heeft gehad die actief hebben meegedaan aan razzia's op Joden enzovoort. Het heeft inderdaad een speciaal statuut. Ik zeg alleen dat dit de andere genocides niet minderwaardig maakt en dat aandacht voor genocides dus wel kan.

Wat mij nog het meeste stoort, is het volgende. Ik zal straks eens langs de Congreskolom passeren om te kijken of het standbeeld voor de vrije pers er nog wel staat. Ik vrees namelijk dat dat nu omgevallen is, als ik hier mensen hoor zeggen dat de schuld bij de media ligt. Ik dacht dat er in dit land persvrijheid was en dat men in die vrije pers schreef wat men dacht te moeten schrijven, zolang men niet ingaat tegen de openbare orde. Ik vind dat vreemde, zelfs

gevaarlijke stellingen die hier verkondigd worden. Expliciet zegt men hier dat de media anders moeten gaan schrijven of beelden brengen.

Er zijn veel allochtone jongeren die goed hun best doen, zoals de minister zegt. Er zijn veel allochtonen die onze taal spreken, die volledig geïntegreerd zijn, en die voor mij dan ook geen allochtoon meer zijn. Het zijn Vlamingen onder de Vlamingen, zoals u en ik. Maar die komen niet aan bod in de media, zegt men hier. Wanneer komt de gewone Vlaming die zijn best doet, in de media? Mijn buurman bijvoorbeeld, is een schitterende figuur. Die werkt hard, betaalt netjes zijn belastingen, is niet in aanraking gekomen met het gerecht, helpt de oudere mensen in de straat, doet boodschappen voor hen. Die komt ook niet in de media, hoor.

Het gaat nu eenmaal zo in de media dat men eerder negatief nieuws brengt, en niet altijd het leuke en positieve verhaal. De gewone Vlaming is daar evengoed onderhevig aan als bijvoorbeeld die goede allochtoon.

Het blijft mij storen dat men sluiks de beeldvorming wil sturen en beïnvloeden, dat men de media wil opleggen dat het anders moet, dat men stelt dat ze stereotiep bezig zijn. Ik vind dat zware uitspraken.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik wil in pikken op iets wat mevrouw Poleyn daarnet zei over media en onze eigen uitspraken als politici, en zo ook reageren op wat de heer Wienen zopas zei. De media hebben inderdaad een bepaalde manier van werken. En wij hebben vaak een bepaalde manier om de dingen te schetsen.

Zonder iedereen in de media zomaar te beschuldigen, wil ik erop wijzen dat het soms gebeurt dat wij vriendelijk uitgenodigd worden om in een opiniestuk of een interview niet al te veel nuance te willen leggen. Mij is in elk geval al tot twee keer toe gevraagd om mijn standpunt redelijk scherp te verwoorden, omdat het anders niet duidelijk genoeg bevonden zou worden.

Iedereen heeft hier een verantwoordelijke rol te spelen. De manier waarop sommige zaken gebracht worden, is niet altijd even correct. Niemand in deze zaal vraagt de media om als het ware aan propaganda te gaan doen. Dat standbeeld zal dus niet omgevallen zijn, mijnheer Wienen. Maar met iets meer nuance en iets minder oppervlakkigheid en sensatiezucht, zullen we allemaal verder komen. Daarvoor moeten we ook wel loskomen van de syndicale mentaliteit die we zelf soms zouden hebben om de eigen achterban te verdedigen, wat ons misschien is ingegeven door electorale winst in het vooruitzicht. Ik blijf pleiten voor nuance in elk verhaal.

De heer Wim Wienen: Is het dan aan ons om die op te leggen? Dat is de vraag. Moet het vanuit dit huis komen, dat we de media opleggen hoe ze moeten schrijven?

Mevrouw Ann Brusseel: Opleggen misschien niet, maar je kunt altijd uitnodigen tot nuance.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het is niet omdat je niet tevreden bent over wat de mainstream media schrijven, dat je tegen de vrije pers bent, mijnheer Wienen. Onze regeling van de vrije meningsuiting houdt ook in dat je kritiek kunt geven op de media. Dat is op zich nog geen voorstel om de media te gaan beperken.

Er is wel een methodologisch probleem: als je de strijd tegen de media wilt voeren, moet je die in de media voeren, en dan ben je op voorhand verloren.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal niet ingaan op de vele bijkomende beschouwingen. Wat de eindtermen betreft, collega's, is het niet zo gemakkelijk, zeker niet voor de vakoverschrijdende eindtermen. U wilt de Holocaust erin, iemand anders wil eerste hulp bij ongevallen erin, iemand anders wil nog iets anders. (*Opmerkingen*)

Als je de deur opent om bepaalde dingen vanuit de overheid uitdrukkelijk op te leggen, moeten we een keuze beginnen te maken. Nu hebben de scholen de vrijheid om daar in functie van een publiek, in functie van aandachtspunten mee om te gaan. Ik erken dat er een probleem is qua eigenaarschap en qua concept, alleen kunt u niet van mij verwachten dat ik iets dat in het verleden al heel uitvoerig bediscussieerd is, in een-twee-drie ga veranderen. Daarom wil ik dat meenemen in het concept van de hervorming van het secundair onderwijs en er daar principebeslissingen over nemen.

Maar we gaan daar niet op wachten. Ik verwijs ook naar het voorstel van resolutie met betrekking tot de Holocaust dat in de maak is. Ik ben heel duidelijk geweest over wat we gaan doen ten aanzien van de scholen. Het is op zich al een heel uitzonderlijke demarche dat een minister van Onderwijs, samen met onderwijsnetten en -hoofden, de scholen bijna dwingend oplegt dat ze daar aandacht aan moeten besteden. Het is niet formeel dwingend, dat is nog iets anders. Maar deze zeer uitzonderlijke demarche toont aan dat we hier concreet een antwoord op willen geven.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Minister, u hebt in uw slotzin, wellicht onbewust, gezegd wat het grootste pijnpunt is in heel deze discussie. We geven in de eindtermen aandachtspunten mee, hebt u gezegd, “maar we laten de school de ruimte om het naargelang het publiek in te vullen.” En dat is exact de kern van het probleem. De Holocaust is voor mij van een dergelijke urgentie en belangrijkheid, dat scholen dat helemaal niet ‘naargelang het publiek’ mogen invullen. Dat geldt evengoed voor de gelijkheid tussen man en vrouw, homo’s en zo meer. Ik vind niet dat scholen naargelang het publiek al dan niet aandacht mogen geven aan bijvoorbeeld de Holocaust.

Minister Pascal Smet: Zo heb ik het niet gezegd. Ik zal een karikatuur maken van een klas met allemaal blanke kindjes, die geen enkel probleem hebben om te erkennen dat de Holocaust er geweest is. Dan pak je dat toch op een andere manier aan dan bij een klas die daar om allerlei redenen misschien andere ideeën over heeft? Maar je moet het wel aanbrengen, daar ben ik het mee eens. Alleen zal de methode verschillen.

Ik ben het met u eens dat er een probleem is met het eigenaarschap en de inspanningsverbintenis, maar u kunt niet van mij verlangen dat ik in een-twee-drie een totaal ander systeem uitwerk. Er wordt een voorstel besproken in het kader van de hervorming van het secundair onderwijs. In afwachting daarvan, net omdat we het zo belangrijk vinden, zullen we een uitzonderlijke demarche doen. Dus eigenlijk moet u blij zijn.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik neem aan dat u wel op die piste zit, dat u niet betwist dat het erin moet komen, maar dat de methode wel kan verschillen. Er wordt in die richting gestreefd. Het gebeurt niet in een-twee-drie, maar het wordt wel meegenomen.

Minister Pascal Smet: Het zit nu al in de vakoverschrijdende eindtermen. Herinner u de hele discussie rond herinneringseducatie. Er is op het veld ook heel wat discussie over, zonder dat men het belang ervan miskent.

Mevrouw Ann Brusseel: Zegt u nu dat u de Holocaust op een andere manier zult aanbrengen naargelang de heersende overtuiging in de klas?

De heer Boudewijn Bouckaert: Didactisch wel, maar inhoudelijk niet.

Minister Pascal Smet: Inhoudelijk niet, maar wel didactisch, dat is toch nogal evident? Het is de essentie. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

De heer Boudewijn Bouckaert: We moeten nu niet hysterisch reageren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *Mevrouw Vera Celis, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de onrust bij de CLB-medewerkers over de invoering van de ‘ene toegangspoort tot de jeugdhulpverlening’ - 956 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, normaal gezien zou het experiment met betrekking tot de ene toegangspoort in de jeugdzorg van start zijn gegaan op 1 januari laatstleden. Dat kon niet, omdat er nog voor een decretale basis moest worden gezorgd. Toen ik mijn vraag opstelde, was die nog niet op komst, maar ondertussen heeft de regering vorige week het ontwerp van decreet goedgekeurd en hebt u gisteren samen met uw collega van Welzijn de blijde tijding aan de pers meegedeeld dat het in de toekomst allemaal veel beter zal lopen in de jeugdhulp.

Laat mij toe om daar, samen met heel veel mensen op het terrein, toch aan te twijfelen. Het hele proces van de integrale jeugdhulp is begonnen toen ik nog minister was, heel lang geleden dus. Het daalt nu, na pakweg twaalf jaar, af tot op de werkvloer.

Minister, zoals het wel vaker gaat met veranderingen die top-down worden geïnduceerd, wordt gezegd van mensen die daar vragen bij hebben, dat ze niet mee zijn met hun tijd, dat ze conservatief zijn, dat ze zich niet willen aanpassen. Dergelijke dingen worden vooral gezegd door veranderingsmanagers, en we hebben er één voor de integrale toegangspoort, de heer Lieven Vandenberghe. Degenen die protesteren, worden makkelijk verweten dat ze het niet begrepen hebben, dat ze niet mee zijn. Dat is heel gevaarlijk, want de onrust bij de CLB-medewerkers (centrum voor leerlingenbegeleiding) is er niet zomaar omdat ze tegen verandering zijn, maar wel omdat ze naar aanleiding van de vormingen die ondertussen gegeven zijn en allerlei concrete cases die worden voorgelegd en ingeoefend werden door hen, zeggen dat het een taak is die ze absoluut niet aankunnen.

Voor de collega's van de commissie Onderwijs wil ik even verduidelijken dat de CLB's samen met Kind en Gezin en het Algemeen Welzijnswerk de zogenaamde rechtstreekse toegangspoort tot de jeugdhulp vormen. Dat wil zeggen dat iedereen die met een vraag zit inzake een problematiek van jongeren, eerst ofwel bij het Algemeen Welzijnswerk ofwel bij Kind en Gezin ofwel bij een CLB terecht moeten.

De CLB's moeten niet alleen de vraag registreren, er wordt van hen verwacht om met die vraag aan de slag te gaan vanuit een contextgebonden situatie. Heel concreet wil dit zeggen dat een CLB-medewerker als er een vraag wordt gesteld door een ouder of door een jongere, aan vraagverduidelijking doet en een beetje gaat bekijken vanwaar de problemen komen. Ze kunnen eens met de ouders praten of met de leerkrachten. Ze kunnen eventueel alle betrokkenen rond de tafel brengen. Ze kunnen dat doen onder deskundige begeleiding, want er worden in Vlaanderen een aantal organisaties gefinancierd om op een deskundige wijze netwerktafels te organiseren. Ze zullen proberen om de jongeren maximaal te helpen binnen het netwerk, binnen de eigen context. Pas als dat niet lukt, moeten de CLB-medewerkers, na overleg in hun team, het dossier doorgeven aan de toegangspoort om dan eventueel achter die toegangspoort meer aanklampende hulpverlening, bijvoorbeeld plaatsing in een voorziening, te krijgen.

De CLB-medewerkers die geconfronteerd worden met de nieuwe opdracht, zeggen mij dat ze hier absoluut niet voor uitgerust zijn, dat ze het op dit moment en met het huidige personeel niet aankunnen, dat het ondenkbaar is om dit te doen.

Op dit moment is het zo dat een CLB-medewerker in het kader van de opdracht van Onderwijs – want het is de enige partner binnen de hele integrale jeugdhulpverlening die

onder Onderwijs valt – één uur mag besteden aan de vraagverduidelijking van een cliënt. Dat is absoluut onvoldoende om een hele context in kaart te brengen. De CLB's organiseren op dit moment zelf geen hulp, terwijl in het licht van de integrale toegangspoort verwacht wordt dat ze bijvoorbeeld thuisbegeleiding organiseren, ondersteuning van de ouders en zo meer.

Met andere woorden, de onrust op het terrein groeit en dat is terecht, vooral vanuit de bekommernis dat men in de toekomst geen betere jeugdhulpverlening zal kunnen geven. We zullen er integendeel tot wat de minister zegt, op achteruitgaan.

Minister, is er een berekening gemaakt van de extra taakbelasting die CLB-medewerkers krijgen in de uitvoering van het plan integrale jeugdhulp?

Zo ja, hoeveel extra uren en extra voltijdse equivalenten zijn er dan nodig om deze extra taken te kunnen uitvoeren? Voorziet u in een uitbreiding van het personeelskader van de CLB's, te beginnen in Oost-Vlaanderen, waar, waarschijnlijk na de zomer, het experiment zal starten wanneer het ontwerp van decreet door dit parlement is goedgekeurd?

Zo neen, hoe ziet u de uitvoering van het decreet dan? Welke opdrachten zullen de CLB-medewerkers prioritair moeten uitvoeren? Ze zullen voortaan immers twee heren dienen, aan de ene kant het Onderwijs, met taken binnen het onderwijs, en aan de andere kant hebben ze taken in het kader van de integrale jeugdhulpverlening.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, mevrouw Vogels, er werd op dit moment nog geen berekening gemaakt van de extra takenbelasting. Ik heb in uitvoering van artikel 52 van het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de operationele doelstellingen van de CLB's, wel een instrument laten ontwikkelen dat het takenpakket van de CLB's in kaart kan brengen en een beeld kan geven van hoe de verschillende taken zich tegenover elkaar verhouden. Binnenkort zullen we met de sector afspraken maken over wanneer en hoe het instrument zal worden gemaakt. In de toekomst zal er dus wel gemeten worden.

Ik maak geen onderscheid op basis van prioritering voor de uitvoering van opdrachten die voortvloeien uit het CLB-decreet of het ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulp.

De opdrachten die worden omschreven in het ontwerp van decreet zijn niet allemaal nieuwe opdrachten. Zo is het opnemen van de rol aanmelder-contactpersoon bij de intersectorale toegangspoort een explicitering van de 'draaischijffunctie CLB' en een explicitering van de kernactiviteit 'samenwerken met het netwerk' zoals reeds werd omschreven in het decreet CLB.

Hulpcoördinatie betekent evenmin dat een CLB altijd zelf de hulp moet aanbieden. Indien een CLB zich als multidisciplinair team laat erkennen, zal het in functie van het aanmelden bij de toegangspoort en het afleveren van diagnostiek aan de toegangspoort, een vergoeding krijgen.

Verder is in het ontwerp van decreet bepaald dat de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp versterkt zal worden door 30 procent van het niet-residentieel en niet-rechtstreeks toegankelijke aanbod, rechtstreeks toegankelijk te maken. De CLB's zullen dus makkelijker zelf kunnen doorverwijzen naar het rechtstreeks toegankelijk jeugdhulpaanbod zonder daarvoor via één of andere poort te moeten passeren.

Naast de diensten 'brede instap', blijven ook heel wat probleemgebonden diensten bestaan zoals de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg). Verder blijven de netwerken crisis functioneren en kan een CLB-medewerker bij verontrusting terecht bij een gemandateerde voorziening voor een consult of aanmelding.

In overleg met de sector werd het aanbod van de CLB's in functie van integrale jeugdhulp en de samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn gedefinieerd en uitgewerkt in de vorm van typemodules. Bij de parameters frequentie, intensiteit en duur (FID) werd rekening gehouden met de doorlooptijden zoals omschreven in het besluit van de Vlaamse Regering tot

vaststelling van de operationele doelstellingen van de CLB's. De FID-parameters in de typemodules zijn gemiddelden.

Ik ben me ervan bewust dat er op het terrein momenteel heel wat vragen zijn over het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp en dat de invoering van de toegangspoort werklast met zich mee kan brengen, en dat daarover ongerustheid bestaat. Dat geldt overigens niet alleen voor de CLB's, maar evengoed voor de andere actoren binnen en buiten integrale jeugdhulp. Het landschap wordt aangepast, en dat brengt automatisch vragen en bezorgdheden met zich mee.

Er werd vanuit het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een subsidie toegekend aan de internettensamenwerkingscel, een netoverstijgend overlegorgaan van de verschillende centrumnetten Gemeenschapsonderwijs (GO!), Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG), Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV) en de Vrije-CLB-Koepel (VCLB), voor het project 'Opstart intersectorale toegangspoort voor de centra voor leerlingenbegeleiding'.

Met deze middelen wordt voor de periode februari 2013 tot en met 31 december 2013 een medewerker aangesteld die de CLB's in de pilootregio Oost-Vlaanderen moet ondersteunen en breder, de opstart van de toegangspoort voor alle CLB's mee moet voorbereiden.

We zullen goed kijken naar de resultaten van het pilootproject. Als er knelpunten in kaart worden gebracht, die de uitvoering van het nieuwe decreet problematisch kunnen maken, zullen we daar oplossingen voor moeten zoeken. Laat het ons eerst uitvoeren, knelpunten detecteren en dan desgevallend gepaste maatregelen nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, die onrust is niet alleen op het veld te bemerken. Ook heel veel professoren, wetenschappers en mensen uit de koepels zien de integrale toegangspoort niet zitten omdat die bulkt van procedures, processen, modules en formulieren. Het zijn zaken waarvoor gewone mensen in hokjes van formulieren moeten worden geduwd. Ik maak me daar grote zorgen over. Minister, u spant de kar voor het paard als u nu nog moet beginnen met een taaklastenonderzoek van de CLB-medewerkers en als ze morgen de nieuwe taken moeten beginnen op te nemen.

Minister, laat u niet in de luren leggen door Welzijn, dat zegt dat 30 procent van de niet-rechtstreekse hulp nu wel rechtstreeks toegankelijk wordt. Of die nu wel of niet rechtstreeks toegankelijk is, daar zijn wachtlijsten voor. Thuisbegeleiding, centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (ckg's): dat komt allemaal voor de toegangspoort. Daar zijn nu al ellenlange wachtlijsten voor. De CLB's zullen worden geconfronteerd met de moeilijkheden waar de comités nu mee worden geconfronteerd. Ze zullen niet weten waar ze met bepaalde hulpverlening naartoe moeten. Er komt een proefperiode, en ik hoop dat die duidelijk zal maken dat dit systeem absoluut niet kan werken.

Minister Pascal Smet: Dat zal worden besproken in de commissie Welzijn.

Mevrouw Mieke Vogels: Wees daar maar zeker van.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvolging van het unaniem Vlor-advies over participatie op school - 976 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) voorziet sinds 1 april in de verplichte oprichting van de schoolraad en stelt dat die raden om de vier jaar opnieuw moeten worden samengesteld.

De voorbije jaren werd het Participatiedecreet meermaals geëvalueerd. Zo maakte de Vlor op 26 mei 2011 een unaniem advies over participatie op school aan u over. Dit ging niet over de syndicale overlegorganen in de scholen. In zijn advies vraagt de Vlor aan de overheid om alle scholen toe te laten een eigen groeiproces naar participatie op te zetten. De Vlor wil dat iedereen die wil participeren, daar maximaal de kans toe krijgt en dat de school voor transparantie moet zorgen.

Minister, in uw recentste beleidsbrief deelt u mee dat u met het minidecreet betreffende de rechtspositie van de leerlingen het Participatiedecreet wilt wijzigen. In uw antwoord aan de heer De Meyer deelde u het volgende mee: “We bevinden ons op dit moment in de fase dat we weten wat we willen, we zijn dit nu aan het bespreken met de administratie.”

In uw beleidsbrief is de definitieve goedkeuring van de bijsturing van het Participatiedecreet gepland voor het voorjaar 2013. De parlementaire behandeling zal nog voor het zomerreces plaatsvinden zodat het voor het schooljaar 2013-2014 in werking kan treden.

Het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (VSKO) betreurt alvast dat het Participatiedecreet niet voor de samenstelling van de nieuwe schoolraden is gewijzigd. Dit betekent dat de decretale regeling dezelfde is als bij de vorige samenstelling van 2009 en er derhalve geen rekening is gehouden met het unanieme Vlor-advies.

Minister, waaraan is de vertraging in dit dossier, met name de bijsturing van het Participatiedecreet, te wijten? Kan de in de beleidsbrief geplande timing nog worden gehaald? Wanneer zal het gewijzigde Participatiedecreet zijn parlementaire behandeling in de plenaire vergadering kennen? Is het wenselijk om eerst het Participatiedecreet te wijzigen en pas dan de schoolraden te hernieuwen? Waarom wel of waarom niet? Op welke wijze hebt u opvolging gegeven aan het unanieme Vlor-advies? Zult u de scholen aanraden om de samenstelling van de nieuwe schoolraden uit te stellen tot het in werking treden van het bijgestuurde Participatiedecreet? Op welke wijze zal dit eventueel gebeuren?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Dat komt omdat we, overigens op vraag, niet langer hebben geopteerd om het in een onderwijsverzameldecreet op te nemen, maar in een ontwerp van decreet waarin de rechtspositie van de leerling verder vorm krijgt en waarin we de participatie mee opnemen.

We hebben een hele ruime, uitgebreide, informele consultatieronde gehouden met alle stakeholders – koepels, vakorganisaties, ouderkoepelverenigingen en de Vlaamse scholierenkoepel, en die zeggen niet altijd hetzelfde –, maar het proces is aangevat. Het ligt nu bij de inspecteur van Financiën. Zodra het er is, zal het worden geagendeerd op de ministerraad en kan het proces lopen. Dat betekent dat de timing die in de beleidsbrief staat, in principe nog altijd haalbaar is.

Het is niet de bedoeling de samenstelling van de schoolraden uit te stellen tot het in werking treden van het bijgestuurde Participatiedecreet. Dat kan gebeuren volgens de vigerende regelgeving aangezien de communicatie hierover al is gestart. De volgende hersamenstelling van de raden is in april 2013. De wijzigingsbepalingen voor de samenstelling van de schoolraden in het gesubsidieerd onderwijs zullen vanaf de daarop volgende samenstelling gebeuren. Hoe we aan het Vlor-advies opvolging hebben gegeven, zal duidelijk zijn wanneer het ontwerp van decreet wordt ingediend.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Ik kijk reikhalzend uit naar het ontwerp van decreet om te zien hoe er gevolg is gegeven aan het Vlor-advies. Vandaag ben ik niet veel wijzer geworden.

Minister Pascal Smet: Ik kan nog niet communiceren over de inhoud van een decreet. Het is af. We wachten op het advies van de Inspectie van Financiën en dan wordt het geagendeerd op de ministerraad.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Sabine Poleyn treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problematiek van stageplaatsen voor studenten vroedkunde

- 947 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan stageplaatsen voor laatstejaarsstudenten vroedkunde

- 959 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan stageplaatsen voor studenten vroedkunde

- 971 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik heb het geluk gehad twee keer in mijn leven te mogen vaststellen welk een belangrijke taak vroedvrouwen hebben in onze samenleving en welke schitterende rol ze – meestal zijn het vrouwen, er zijn nog maar weinig vroedmannen – elke dag opnieuw spelen.

Daarom was ik een beetje geschrokken toen ik in de media vernam dat er heel wat studenten vroedkunde van de Gentse Arteveldehogeschool geen stageplaats meer vinden omdat er te weinig stageplaatsen zijn in de verschillende ziekenhuizen in ons land. Dit is een zeer pijnlijk probleem, want als deze studenten hun stage niet hebben gedaan, kunnen ze hun examens niet afleggen en ergo geen diploma behalen. Ze kunnen niet afstuderen. Dit betekent dat deze jongeren een extra jaar moeten studeren. Of zij nu zelf de kosten moeten dragen of hun ouders, het blijft een serieuze bijkomende kost. Die slachtoffers kunnen daar niets aan doen – en dat zijn ze hier: slachtoffers. Ook de school zelf spreekt van overmacht. Daar stelt men dat het aantal studenten vroedkunde te snel stijgt in verhouding tot het aantal geboortes. Maar ook de Europese richtlijn speelt een rol. Minister, ik heb u een hele tijd geleden daarover eens een vraag gesteld.

Die studenten moeten in hun stage veertig bevallingen zelfstandig begeleiden vooraleer ze kunnen afstuderen en hun examens afleggen. Dat betekent dat die stages langer duren dan vroeger. Men moet nu al ettelijke weken in een ziekenhuis stage lopen vooraleer men aan dat aantal van veertig bevallingen komt.

Een inschrijvingsstop is volgens de instanties ook geen oplossing wegens het grote tekort aan verplegend personeel. Studenten vroedkunde kunnen ook worden ingeschakeld als verpleger of verpleegster.

Minister, dit is een specifiek geval van de Gentse Arteveldehogeschool. Zijn er nog andere scholen die met ditzelfde tekort kampen? Hoeveel studenten vinden er op dit moment geen stageplaats? Als dit in Gent het geval is, zal dit, gezien de opgegeven redenen voor het tekort

aan stageplaatsen, in Antwerpen niet anders zijn. Zijn er mogelijkheden om de Europese richtlijn te laten versoepelen? Daar zit een groot probleem. In mijn eerdere vraag stelde ik ook dat de verschillende uren die men stage moet lopen, een enorme druk betekenen voor de schoolinstellingen en voor de studenten zelf. Welke maatregelen acht u nodig om dit probleem aan te pakken en welke maatregelen zult u werkelijk ondernemen?

Mijn collega, mevrouw Martens, suggereerde dat er misschien mogelijkheden zijn om stage te lopen bij zelfstandige vroedvrouwen. Dat is misschien niet zo gek omdat het aantal zelfstandige vroedvrouwen die assisteren bij thuisbevallingen, enorm toeneemt. In Nederland is dat al zeer ingeburgerd. In ons land is dat nog iets minder maar het neemt alleszins toe. Misschien ligt daar een mogelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Mijn vraag heeft uiteraard helemaal dezelfde inhoud als die van de heer Wienen, en dus zal ik hem niet helemaal voorlezen. Het probleem is al iets langer bekend, alleen is het dit jaar toch acuter dan vorige jaren. In het schooljaar 2002-2003 waren er 1101 inschrijvingen. Dit academiejaar waren er 2081. Dat is bijna een verdubbeling. Er is dus duidelijk geen ‘match’ tussen het aantal studenten en het aantal geboortes.

Mijn vragen gaan in dezelfde richting als die van de heer Wienen en die van mevrouw Celis straks. Minister, hebt u een idee van wat u kunt ondernemen om te verzekeren dat alle laatstejaarsstudenten vroedkunde een stageplaats kunnen verkrijgen? Het idee van een stage bij een zelfstandige is inderdaad nog zo gek niet. Is het haalbaar om het aantal stageplaatsen op een of andere manier beter te matchen met het aantal ingeschreven studenten? Zijn ziekenhuizen verplicht om in stageplaatsen te voorzien voor laatstejaarsstudenten vroedkunde? Weet u of deze problematiek zich ook voordoet aan andere hogescholen met een opleiding vroedkunde? Ik meen te weten van wel, maar het is waarschijnlijk in iets mindere mate het geval. Hebt u er weet van dat deze stageproblematiek in het algemeen aan de orde is in andere hogeschoolopleidingen? We hadden het onlangs over de leraren. Ook daar is er een probleem, maar dat is natuurlijk niet van dezelfde orde. De zeggenschap van Europa is daarin niet aan de orde.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik beperk mij tot het citaat van Guido Galle, directeur Studentenbeleid van de Gentse Arteveldehogeschool, en het voorstel van de Vlaamse Organisatie van Vroedvrouwen (VLOV).

Guido Galle zegt: “Ook wij staan met de rug tegen de muur. Omdat het aantal studenten vroedkunde – ongeveer 2050 over heel Vlaanderen – te snel stijgt in vergelijking met het aantal geboortes, wordt het steeds moeilijker om een stageplaats te versieren. Zeker in landelijke regio’s. Het probleem bestaat al vijf jaar, maar nooit was het erger dan nu.” In sommige gevallen zou een stage in het buitenland een oplossing kunnen bieden.

De VLOV ziet de grote instroom van studenten met lede ogen aan en vraagt om het aantal studenten wettelijk te beperken.

Minister, hebt u weet van andere hogescholen waar er een tekort aan stageplaatsen is voor studenten in de opleiding vroedkunde? Hoeveel studenten bevinden zich in een dergelijke situatie? Hoe staat u tegenover de piste van de inschrijvingsquota? Welke eventuele maatregelen kunt u nemen, samen met de hogescholen, om het huidige tekort aan stageplaatsen weg te werken? Zult u de VLOV ondersteunen in haar sensibiliseringscampagne ten aanzien van kandidaat-studenten voor de opleiding vroedkunde?

De heer Sabine Poleyn: Het feit dat er steeds meer keizersneden gebeuren en steeds minder natuurlijk wordt bevallen, vermindert het aantal stagekansen. Ik hoorde ook de docente op de radio. Zij leek aan te geven dat de vier studenten over wie het ging, een ander traject hadden en dat zij op een ander moment wilden afstuderen en dus op een ander moment hun

stageplaats vroegen. De flexibilisering bemoeilijkt dat. Heel wat studenten verpleeg- en vroedkunde gaan naar het buitenland op stage.

Minister, wat is de stand van zaken van het actieplan Studentenmobiliteit? Is er daarin voldoende ruimte voor stages en voor het stimuleren van stages?

Minister Pascal Smet: Dat actieplan is nakend. We zijn in blijde verwachting.

Ik heb, net zoals jullie, uit de pers vernomen dat er een acuut probleem zou zijn met studenten uit de Arteveldehogeschool in Gent. Uit de mondelinge informatie die ik tot nu kreeg, bleek het om een aantal specifieke gevallen te gaan van studenten met individuele leertrajecten die geen stage zouden kunnen volgen in het UZGent. Ik ben het er uiteraard mee eens dat er een snelle oplossing moet worden gevonden. Ik heb intussen vernomen dat de verantwoordelijken van het UZGent de nodige maatregelen hebben genomen om de stagemogelijkheden uit te breiden zodat er voortaan meer aanbod zou zijn. De kwaliteit van de opleidingen en het welbevinden van de studenten in deze opleidingen zijn uiteraard van het allergrootste belang. De problemen die dit in de weg staan, moeten worden verholpen.

Maar ik heb tevens vernomen dat er nog stageplaatsen openstonden in het UZGent. Een betere afstemming van vraag en aanbod, net zoals bij de lerarenopleidingen, lijkt mij dus aangewezen. En net zoals bij de lerarenopleidingen wil ik ook hier het nodige doen en interveniëren. Eigenlijk is dit een verantwoordelijkheid waarin de overheid niet tussenbeide komt. Maar wij hebben nog geen vraag gekregen van instellingen van hoger onderwijs, in tegenstelling tot de lerarenopleiding.

Het is niet gebruikelijk om als minister enige inschrijvingsplanning op te leggen of te interfereren in de organisatie van de opleidingsprogramma's van de hogeronderwijsinstellingen. Door meer onderlinge samenwerking en overleg tussen de hogescholen over de associaties heen die de opleiding bachelor in de vroedkunde aanbieden, moet het mogelijk zijn om voor alle ingeschreven studenten een geschikte stageplaats te vinden. Ik zal de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) vragen om dit overleg te organiseren en concrete voorstellen te formuleren.

Volgens de vereisten bepaald in de Europese richtlijn van 2005 moeten voor de klinische opleiding voor verloskundige de stages worden gevolgd in ziekenhuisafdelingen of bij andere inrichtingen voor gezondheidszorg die door de bevoegde autoriteiten of instellingen zijn erkend. Er is dus niet veel ruimte voor een alternatieve invulling van het stageopleidingsonderdeel binnen de opleiding bachelor in de vroedkunde. De stages laten plaatsvinden tijdens de zomerperiode en in de nachtdienst of het organiseren van buitenlandse stages – eventueel via Erasmusuitwisseling en via ontwikkelingssamenwerking – behoort wel tot de mogelijkheden zonder dat daartoe enige decretale aanpassingen moeten gebeuren. Ik ben ervan overtuigd dat instellingen deze opties reeds toepassen en moedig hen hierbij aan om die te optimaliseren.

Een idee waar bepaalde hogescholen concreet aan werken, is het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met instellingen in Nederland in verband met de organisatie van deze stages. Gezien ook de overeenstemming op onderwijskundig vlak en wat medische aanpak betreft in deze zorgsector, zou dit een ideale oplossing kunnen bieden voor extra geschikte stageplaatsen voor onze studenten. Dat past dan volledig in het mobiliteitsactieplan en de doelstellingen van de Europese Unie.

Ziekenhuizenafdelingen of andere inrichtingen voor gezondheidszorg verplichten om stagiairs aan te nemen, is verre van evident, maar ik zal na ruggespraak met de VLUHR en in overleg met federaal minister van Volksgezondheid Onkelinx bekijken hoe we het aantal stageplaatsen vanuit de zorgsector kunnen optimaliseren.

De arbeidsmarkt heeft momenteel geen tekort aan vroedvrouwen. Als blijkt dat de stageverplichtingen onmogelijk kunnen worden nageleefd binnen de drie academiejaren die

een student normaliter nodig heeft om zijn bachelor te beëindigen, is het de taak van de overheid en de instellingen om toekomstige studenten hierop te wijzen en op gepaste manier te (her)oriënteren. Dit kan door ze aan te moedigen om binnen het studiegebied gezondheidszorg een andere opleiding, bijvoorbeeld verpleegkunde, te kiezen waar het aanbod van stagemogelijkheden ruimer is en waar nog steeds een grote vraag is vanwege de arbeidsmarkt. De instellingen kunnen hierop ook inspelen door specifieke doorstroomtrajecten aan te bieden in functie van de vraag en de stagemogelijkheden. Het initiatief van de VLOV om een sensibiliseringscampagne voor kandidaat-studenten voor de opleiding vroedkunde te lanceren, wil ik dan ook graag ondersteunen.

Met uitzondering van enkele studierichtingen zoals geneeskunde, tandheelkunde en de kunstopleidingen, zijn inschrijvingsbeperkingen op dit ogenblik niet aan de orde en vanuit democratiseringsoverwegingen niet wenselijk. Binnen de huidige decretale krijtlijnen is dit momenteel ook niet mogelijk. Ik ben er dan ook geen voorstander van om via een decreet in de opleiding vroedkunde inschrijvingsquota in te voeren. We moeten drempels wegnemen in het hoger onderwijs en niet bijmaken. Gezien de stijgende vraag vanuit de zorgsector naar onder andere verplegend personeel lijkt het mij zeker niet wenselijk om in het studiegebied gezondheidszorg inschrijvingsbeperkingen op te leggen. Studenten die deze interesses hebben, beter oriënteren binnen het studiegebied, kan ook soelaas brengen.

Het college van regeringscommissarissen heeft mij op de hoogte gebracht van de capaciteitsproblemen waar meerdere hogescholen mee kampen als gevolg van de stijgende vraag naar inschrijvingen. Voornamelijk is dit het geval voor de opleiding vroedkunde, maar er werden in het academiejaar 2010-2011 bij de hogescholen ook problemen gesignaleerd in de bacheloropleidingen voedings- en dieetleer en in de opleidingen kinesithérapie. Op basis van de stand van zaken die mij toen door de regeringscommissarissen is bezorgd, heb ik – ook via andere contacten – geconcludeerd dat de instellingen via diverse oplossingen, waaronder buitenlandse stages en vakantiestages, de situatie nog onder controle hadden en de situatie op dat ogenblik niet problematisch was.

Inschrijvingsaantallen in die opleidingen geven aan dat er globaal wel een stijging kan worden vastgesteld de afgelopen vijf academiejaren, maar de situatie verschilt van instelling tot instelling. De groei is eerder geleidelijk en dus enigszins te voorzien. Het is mijn inschatting dat via onderlinge samenwerking, namelijk doorverwijzen naar andere instellingen/vestigingsplaatsen, een betere oriëntering via specifieke trajecten en alternatieven voor stages, de situatie onder controle kan komen.

Ik beschik niet over precieze cijfers wat het aantal tekorten inzake stageplaatsen betreft in de vroedkunde, maar ik wens toch te wijzen op enkele data inzake inschrijvingen van studenten uit ons Datawarehouse Hoger Onderwijs (DHO). Hieruit blijkt dat het aantal studenten in de vroedkunde de afgelopen vijf academiejaren toeneemt, maar in perspectief met andere opleidingen uit de zorgsector en de professionele bachelors in hun geheel, is deze stijging niet meer zo uitgesproken. In de professionele bachelor vroedkunde zien we een geleidelijke stijging van actuele inschrijvingen met diplomacontract sinds het academiejaar 2008-2009 tot 2011-2012 van bijna 20 procent. In de zorgsector bedraagt dat iets meer dan 25 procent. De cijfers geven specifiek voor vroedkunde aan dat er verschillen zijn tussen instellingen. Bij sommige instellingen stellen we zelfs eerder een daling van het aantal inschrijvingen vast. Ook voor de opleiding vroedkunde moet via onderlinge samenwerking voor studenten een oplossing worden gevonden. Ik erken echter dat voor de vroedkunde de stageproblematiek enigszins anders ligt gezien de strikte Europese wettelijke verplichtingen. Ik wil de situatie dan ook niet minimaliseren, maar naar oplossingen zoeken in overleg met de instellingen en met de zorgsector via minister Vandeurzen.

De huidige Europese Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties bepaalt het minimumopleidingsprogramma voor verloskundigen. In artikel 5 van het decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende

hogeronderwijsmaatregelen van 30 april 2004 staat daarom dat wat betreft de opleiding die leidt tot het beroep van vroedvrouw het instellingsbestuur bij de vaststelling van het opleidingsprogramma de vereisten moet naleven die worden bepaald in die Europese richtlijn.

De instellingsbesturen moeten ook in hun onderwijsregeling duidelijk aangeven hoe zij in hun opleidingsprogramma's beantwoorden aan de voorwaarden uiteengezet in de richtlijn. Het is inderdaad zo dat in het deel Praktische en klinische opleiding "het eigenhandig verrichten door de leerling van ten minste veertig bevallingen" wordt bepaald. In de bijzin staat evenwel dat wanneer dit aantal niet kan worden bereikt omdat er geen zwangere vrouwen beschikbaar zijn, het op minimaal dertig kan worden teruggebracht, mits de leerling daarnaast actief deelneemt aan twintig bevallingen.

Momenteel worden de definitieve voorstellen tot amendering van de Europese richtlijn van 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties geëvalueerd, maar de bijlage met het minimumopleidingsprogramma wordt niet gewijzigd.

Mijn inschatting is dat er vanuit de beroepssector weinig steun te verwachten valt voor een aanpassing in de zin van een vermindering van de stagecomponent.

Er is een overleg tussen de federale overheid, het kabinet van minister Onkelinx en de gemeenschappen om de onderwijsterminologie van het ontwerp van koninklijk besluit tot bepaling van de nadere regels en de bijzondere kwalificatiecriteria die de houder van de beroepstitel van vroedvrouw de mogelijkheid geeft geneesmiddelen voor te schrijven, aan te passen aan de onderwijsregelgeving. In dat kader werd er ook gesproken over een bijkomende opleiding voor vroedvrouwen. De uitbreiding van de studieduur van de opleiding werd trouwens medio 2012 ook gevraagd door het werkveld, namelijk de Belgian Midwives Association. Er is toen afgesproken dat zij dit zouden bespreken met de instellingen van hoger onderwijs en naar mij zouden terugkoppelen. Die terugkoppeling is er nog niet gekomen, en evenmin een vraag van de hogescholen om de opleiding aan te passen aan eventuele nieuwe noden.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: De problematiek is niet zo erg als die werd voorgesteld. In de kranten ging het inderdaad over specifieke gevallen. De uitleg die eraan werd gegeven vanuit de onderwijsinstelling deed vermoeden dat er effectief een structureel probleem was dat niet zomaar zou kunnen worden opgelost. Dat blijkt echter niet het geval te zijn.

Ik ben blij dat u een overleg organiseert met de VLIR om dit soort zaken op te volgen en ervoor te zorgen dat de problemen, die nu niet zo groot zijn, dat ook in de toekomst niet zouden worden. Dit is een goed standpunt van u, want 'gouverner, c'est prévoir', zoals de Fransen zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik ben blij vast te stellen dat het probleem minder erg en structureel is dan bleek in de pers.

Ik ben ook geen voorstander van inschrijvingsquota, maar het werd hier en daar wel geopperd. Daarom wilde ik u er ook naar vragen. Ik onthoud ook dat er toch nog wel wat ruimte is als er voldoende samenwerking en overleg is. We zullen het in de gaten moeten houden, maar ik denk dat het probleem voorlopig nog op te lossen is.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, het is een geruststelling te horen dat het probleem een beetje overroepen is. De mensen die stage doen, zijn wel bezorgd over de instroom van de studenten. Knibbelen aan de stage-uren lijkt me dan ook geen optie.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

– *Mevrouw Vera Celis, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stimuleren van jongeren met een migratieachtergrond voor het beroep van leraar - 987 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het stimuleren van jongeren met een migratieachtergrond om voor het beroep van leraar te kiezen - 1062 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: In Vlaanderen zijn er steeds meer inwoners en steeds meer leerlingen met een migratieachtergrond. Cruciaal voor een succesvolle onderwijsloopbaan is – zoals we weten – dat kinderen met een migratieachtergrond voldoende rolmodellen hebben die hun inspireren. Nu lijkt er nog steeds weinig diversiteit in ons lerarenkorps. Dit is echter belangrijk voor de leerlingen, zowel voor het leren omgaan met diversiteit, als voor de betrokkene zelf om het hebben van rolmodellen.

Tijdens de vorige legislatuur werd op 23 februari 2006 een resolutie goedgekeurd die daarover een aantal voorstellen formuleerde. Collega's die er toen waren, onder wie mevrouw Vanderpoorten, herinneren zich dat we toen een heel interessante hoorzitting hebben gehad met de vertegenwoordigers van de hogescholen rond dit thema.

Er werden negen concrete voorstellen geformuleerd aan de Vlaamse Regering. Ik som ze op en kan verwijzen naar het stuk: de zelforganisaties betrekken, allochtone zijinstromers in de GPB-opleidingen (getuigschrift pedagogische bekwaamheid) aantrekken, een actieplan formuleren en voortgangsrapporten opstellen, ...

Het antwoord van toenmalig minister Vandenbroucke was dat er een aantal expertisenetwerken zouden worden aangesproken om gedurende drie jaar projecten uit te voeren om de in-, door- en uitstroom van deze ondervertegenwoordigde groepen in de lerarenopleiding te verbeteren.

Ik lees – dankzij de vraag van collega Vermeiren en de vraag van collega Meuleman – dat die projecten ondertussen afgelopen zijn, maar op zich heb ik niet de indruk dat die veel impact hebben gehad. Zeker met een lerarentekort in het vooruitzicht zou de minister deze doelgroep toch extra moeten kunnen aanspreken voor dit beroep.

Minister, hebt u zicht op over hoeveel mensen het gaat? Hoeveel mensen met een migratieachtergrond staan voor de klas of volgen een lerarenopleiding? Is daar een evolutie, en hebben we daar indicaties van?

Welke initiatieven zijn er ondertussen nog genomen, en welke voorstellen uit de resolutie werden uitgevoerd? Welke niet, en waarom niet? Die expertisenetwerken en die projecten zijn ondertussen afgelopen. Zijn daar evaluaties van gemaakt en kunnen we daar iets uit leren en waarom is dat niet vervolgd? Zijn er voortgangsrapporten opgesteld of niet? Is er een actieplan opgesteld of niet?

Hebben deze initiatieven al impact gehad, en werden de voornoemde en eventueel andere projecten geëvalueerd?

Welke andere maatregelen plant u om de ondervertegenwoordigde groepen, in casu studenten met een migrantenachtergrond, aan te trekken tot de lerarenopleiding?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Mijn vraag sluit aan bij de vraag van collega Poleyn. Het aantal leerlingen met een migratieachtergrond dat een opleiding in het hoger onderwijs aanvat wordt jaarlijks gemeten en gepubliceerd. We hebben daar dus een duidelijk beeld van. Er bestaat blijkbaar echter geen mogelijkheid om na te gaan hoeveel leerkrachten met een migratieachtergrond actief zijn in het onderwijs.

Het Minderhedenforum heeft eind 2007 een poging ondernomen om de cijfers in kaart te brengen. Deze methode is echter niet wetenschappelijk onderbouwd, want het forum baseert zich immers op de voornaam van een leerkracht om hem of haar als allochtoon te beschouwen. Namen als Nadia en Yasmine komen uiteraard ook vaak voor bij autochtone leerkrachten. Hoewel we deze meting dus niet als correct kunnen beschouwen, geeft ze misschien wel een indicatie van het aantal allochtone leerkrachten.

Het aantal vrouwelijke allochtone leerkrachten wordt door het forum geschat op 1,07 procent van de leerkrachtenpopulatie, de mannen doen het net iets beter met een kleine 2 procent. Een ruime ondervetegenwoordiging dus, als we ervan uitgaan dat, afhankelijk van de gebruikte definitie, het aantal mensen met een migratieachtergrond schommelt tussen de 15 à 20 procent. In steden als Antwerpen is dit aandeel soms bijna 50 procent.

In het antwoord op een schriftelijke vraag die ik er onlangs over stelde, verwees u naar een vraag van collega Meuleman waarbij de volgende redenen werden aangehaald waarom leerlingen met een migratieachtergrond niet kiezen voor een beroep als leraar. Dat waren onder andere het gebrek aan maatschappelijke waardering, de status, het salaris en de beperkte doorstrommogelijkheden. Dat klinkt mij bekend in de oren, ik denk dat ook autochtone leerkrachten dat toch ook wel eens aangeven als reden om niet te kiezen voor een leerkrachtenopleiding.

Minister, bent u bereid om of kunt u het aantal allochtone leerkrachten die actief zijn in kaart brengen? Hier is een aspect al eens aan bod gekomen, namelijk de media. Op dit moment loopt of liep er op de openbare omroep een campagne om mensen met een migratieachtergrond te stimuleren om te kiezen voor een job in de media. Denkt u dat zo'n campagne kan helpen om mensen met een migratieachtergrond te laten kiezen voor een functie in het onderwijs?

Mijn derde vraag loopt misschien een beetje vooruit op iets anders. Acht u andere initiatieven wenselijk in het kader van het loopbaanpact? Misschien praten we daar binnenkort over. Plant u andere initiatieven om de ondervetegenwoordiging aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Er wordt gepleit voor een kansengroepenbeleid om de ondervetegenwoordiging van allochtonen in het lerarenkorps tegen te gaan. Moeten we dan ook een campagne opzetten om het tekort aan mannen binnen het lerarenkorps tegen te gaan? Als ze het kunnen en ze willen het: de mogelijkheden zijn er. Punt uit.

Waarom is die campagne gericht aan allochtonen als blijkt dat die maatschappelijke waardering, de status, het salaris en de beperkte doorstromingsmogelijkheden de reden zijn waarom ze niet kiezen voor het beroep als leraar? Ik denk dat het terechte redenen zijn om niet in het lerarenberoep te stappen, zowel voor allochtone als voor autochtonen. Een campagne zal hier niets aan verhelpen. Ik denk dat er dringend werk moet worden gemaakt van het aantrekkelijker maken van het beroep van leerkracht. Misschien volgt de rest wel vanzelf.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Wij houden bij het beleidsdomein Onderwijs geen cijfergegevens bij over het aantal mensen met een migratieachtergrond die voor de klas staan of een lerarenopleiding volgen.

U vraagt mij of ik dat in kaart breng. Ik zou dat wel willen, maar het probleem is dat er geen eenduidige definitie is voor het begrip migratieachtergrond. Daardoor is een accurate registratie niet mogelijk. Dat geldt niet alleen voor onderwijs, dat geldt ook voor andere domeinen. Er zijn al heel wat uitvoerige debatten geweest en gevoerd, ook door de federale overheid. Er is ook een privacy-aspect aan verbonden.

Ik ben er persoonlijk voorstander van dat dat wordt geregistreerd, alleen is er geen duidelijke definitie, waardoor het ook heel moeilijk wordt om dat te doen. Wel wordt gepolst naar familiale achtergronden, maar dat gebeurt op vrijwillige basis, waardoor er geen totaalbeeld ontstaat.

De voorbije jaren zijn er verschillende initiatieven genomen om te werken aan de diversiteit binnen de lerarenopleidingen. Ik vind dat de diversiteit niet alleen in de klas moet zitten maar ook voor de klas moet staan. Veel van deze acties gebeuren op initiatief van individuele lerarenopleidingen, en wij kennen die ook niet allemaal. In heel wat thematische projecten wordt diversiteit ook als een actiepoint meegenomen.

In de periode 2008-2011 werden diversiteitsprojecten in de lerarenopleiding gesubsidieerd via de expertisenetwerken en het regionaal platform voor lerarenopleiding. Deze projecten zijn inderdaad afgerond. U kunt de gegevens hierover en het evaluatierapport vinden op de website van het ministerie.

In de huidige beheersovereenkomsten met de expertisenetwerken en het regionaal platform is er ook telkens een actie voor diversiteit/doelgroepenbeleid opgenomen. Concreet: deze projecten gaan van het 'borgen van de resultaten van voormelde projecten in het curriculum', 'het werken aan diversiteitscompetenties van de lerarenopleiders', tot de installatie van een 'lerend netwerk rond diversiteit' over de instellingen heen. Elk expertisenetwerk/regionaal platform kan dus zijn eigen accenten leggen volgens de eigen specifieke noden.

Wat het stimuleren van de participatie van studenten uit ondervertegenwoordigde groepen in het hoger onderwijs betreft, is het mijn intentie om door te gaan met het Aanmoedigingsfonds. Momenteel werkt een taskforce van experts de contouren van een vernieuwde aanpak uit. Ik verwacht het advies in de loop van deze maand. Ik hoop dat men dat haalt. Vooraleer ik specifieke maatregelen wil voorstellen, wil ik de aanbevelingen afwachten, niet alleen van de taskforce maar ook van de beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen en de uitkomst van het loopbaan debat.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Het is op zich belangrijk dat er diversiteit is, dat iedereen zijn eigen talenten kan ontwikkelen en dat er in alle richtingen van het hoger onderwijs bijvoorbeeld voldoende doorstroom is van mensen met een migratieachtergrond, maar zeker bij de lerarenopleiding vanwege het rolmodel en het feit dat ze opvoeders zijn. Daarom vind ik ook dat we meer mannen voor de klas zouden moeten hebben. Mocht een campagne impact hebben, dan moet er eens over worden nagedacht.

Ik hoor niets over bijvoorbeeld het eerste voorstel uit de resolutie, namelijk een soort van campagne, een bekendmaking via de zelforganisaties waar men bepaalde gemeenschappen vormt, zodat die rechtstreeks aangesproken worden. Dat is soms veel effectiever dan allerlei groot lineair beleid. Ik blijf een beetje op mijn honger. Ik heb het gevoel dat er van de concrete voorstellen die we na de hoorzittingen hebben gedaan, niet veel is geworden. Er is ook niet echt een actieplan gemaakt, hoor ik uit uw antwoord, laat staan een voortgangsrapportage.

U zei vanmorgen nog dat u een migratieachtergrond hebt. U bedoelde dat eerder op basis van uw jobervaring. Misschien moet u in dit laatste jaar nog heel efficiënt een aantal dingen in gang zetten, al was het maar bijvoorbeeld om te gaan meten. Kwantitatief juist meten zal nooit kunnen, maar via kwalitatief sociologisch onderzoek kun je al beter volgen hoe het vandaag zit en hoe het bijvoorbeeld de komende jaren evolueert. Dat kan ook op andere manieren significant worden gemeten. Ik daag u uit om er toch nog iets van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik dank u voor het antwoord. Mevrouw Martens bracht aan dat diversiteit voor de klas niet alleen gaat over mensen met een migratieachtergrond, maar ook over mannen. Uiteraard is dat zo. Er moet een liefst zo divers mogelijk publiek voor de klas staan. Minister, ik denk dat we dat nog in het loopbaanpact en elders nog zullen tegenkomen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■